

Regnskab 2019

Årsrapport

Læsevejledning

Årsrapport 2019

Københavns Kommune præsenterer i denne rapport kommunens regnskab for 2019.

Rapporten er delt i to:

- **LEDELSESBERETNINGEN**; der giver det overordnede billede af årets økonomiske resultater samt kommunes strukturelle nøgletal. Ledelsesberetningen giver desuden et læsevenligt overblik over kommunes samlede overordnede økonomi – herunder koncernregnskabet.
- **REGNSKABSRESULTATET**; der indeholder kommunens regnskabspraksis og oversigter over kommunens regnskabstal med tilhørende noter.

God læselyst

.....

Københavns Kommune

Rådhuset
1566 København V
Telefon: 33 66 33 66
Hjemmeside: www.kk.dk

Redaktion/Design

Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
KK Design

Revision

Deloitte
Weidekampsgade 6
2300 København

Regnskabsår

2019

Organisationsdiagram

Koncernoversigt Københavns Kommune

KØBENHAVNS KOMMUNE

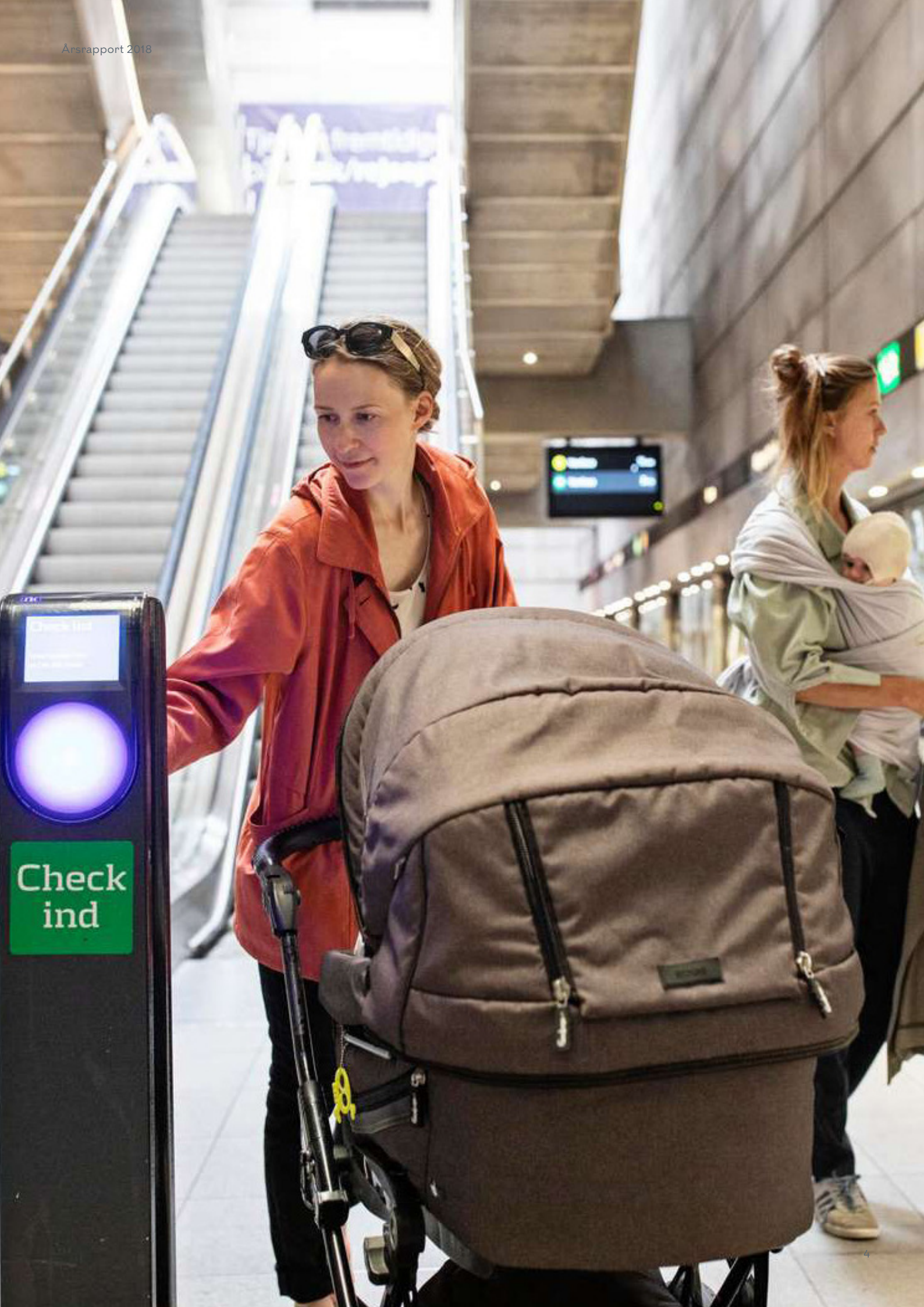
Omsætning	38.590
Resultat	1.437
Aktiver	50.261
Egenkapital	5.491
Medarbejdere	41.123
Soliditet	11%
KK Ejerandel	100%
KK hæftelse for gæld i selskaber*	49.559

	HOFOR	METRO	BY & HAVN	CTR	ARC	VEST-FORBRÆNDING	MOVIA	BEREDSKAB	ARENA CPH
Omsætning	6.671	1.492	485	2.405	571	1.122	4.847	565	56
Resultat	755	-2.316	710	-36	-215	-47	0	-6	26
Aktiver	33.897	30.380	15.635	4.755	3.971	3.425	1.591	250	966
Egenkapital	15.763	-1.007	-3.130	570	-70	907	-118	65	229
Medarbejdere	1.331	325	113	33	163	330	813	833	1
Soliditet	47%	-3%	-20%	11%	-2%	27%	-7%	26%	24%
KK Ejerandel	100%**	50%	95%	69%	66%	20%	14%	80%	50%
KK hæftelse for gæld i selskaber*	10.154	15.174	17.329	2.397	2.470	357	81	10	0

	BIOFOS	CPH MALMÖ PORT
Omsætning	480	908
Resultat	48	47
Aktiver	3.608	1.185
Egenkapital	3.212	198
Medarbejdere	164	309
Soliditet	89%	27%
KK Ejerandel	47%	50%
KK hæftelse for gæld i selskaber*	147	0

Tal baseret på 2018-regnskaber
Alle tal er i mio. kr., dog CPH Malmö i SEK.

*Selskabernes langfristede gæld og den kortfristede del af langfristede gæld tillagt KK's egen langfristede gæld på 1.440 mio. kr.
**Ekskl. regulering for minoritetsejere

Forord

København vokser år for år. Det giver os nye muligheder såvel som udfordringer. Vi arbejder hele tiden på at skabe en endnu bedre by for københavnernes, lige fra løft af folkeskolen til ren luft i gaderne. 2019 har været et fantastisk år med åbningen af den nye metro cityring og afholdelse af C40 klimatopmødet. Regnskabet for 2019 viser, at Københavns Kommune forsat har et stort anlægsbehov, hvor vi blandt andet arbejder på at sikre flere og bedre skoler og daginstitutioner til alle byens børn.

Vi har skabt en af verdens bedste byer at bo og leve i. Og igen i 2019 er København vokset med ca. 10.000 nye borgere. Det er glædeligt, at flere og flere vælger byen til – og jeg hilser hver en ny københavnervelkommen. En stor del af de nye borgere skyldes flere nyfødte og små københavnere. Københavnerne vælger altså byen til, bliver boende, når de får børn og gør brug af byen og dens mange tilbud. Dette skaber samtidig et pres for at sikre daginstitutioner, skoler, legepladser m.v. til byens stigende antal borgere.

Regnskabet for 2019 viser, at vi arbejder hårdt for at sikre gode daginstitutioner og skoler til byens børn. Efter at have sat midler af til renovering af alle byens folkeskoler, er vi nu i gang med det hårde arbejde med renoveringerne. I år har vi afsluttet renovering og udbygning på blandt andet Grøndalsvænge skole og Christianshavns skole. Siden 2010 har vi renoveret og bygget nye folkeskoler i København for over 10 mia. kr. Det har været et tiltrængt løft og sammen med løftet af de fysiske rammer, arbejder vi målrettet med både den faglige kvalitet og trivslen.

2019 har været et godt år for København og københavnernes. Den 29. september kunne vi alle sammen tage den helt nye Cityring i brug. Med 17 nye metrostationer binder Cityringen byen sammen på en helt ny måde og giver nye muligheder for at komme rundt i byen. Vi har ikke alene fået en ny metro, alle de grønne hegner over jorden er blevet fjernet, og vi har fået byens mange pladser tilbage. Det er en stor glæde igen at se Rådhuspladsen, Kongens Nytorv og Enghave Plads – for bare at nævne enkelte – folde sig ud som levende byrum, der bruges af både københavnere og turister.

I 2019 havde København fornøjelsen af at være vært for C40 topmødet. Her gæstede 1.700 delegerede fra 94 storbyer København for at diskutere fremtidens klimaløsninger. Samtidig bød klimafestivalen Live Like Tomorrow på 100 events, der var med til at sætte fokus på bæredygtighed, og hvordan vi kan leve mere klimavenligt i hverdagen. I København er det vores ambition at blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025. I 2019 har vi blandt andet indført elbusser på flere linjer i byen. Elbusser er 3-4 gange mere energieffektive end almindelige busser og er med til at sikre en renere luft i København.

Hele København skal løftes, og vi arbejder for en blandet by, hvor mennesker med forskellige økonomiske, sociale og kulturelle forudsætninger bor side om side. Der er stadig områder i København, som står på regeringens såkaldte "ghettoliste". Det skal vi have ændret på sammen med boligorganisationerne. I 2019 er der udarbejdet planer for både Tingbjerg og Mjølnerparken, som skal sikre, at områderne bliver lige så attraktive som resten af København. Vi arbejder både med at opføre nye private boliger, frasælge almene boliger og omdanne familieboliger til ældre- og ungdomsboliger. Målet er at skabe en ny og blandet sammensætning af beboerne, samtidig med, at vi investerer i at støtte og hjælpe socialt udsatte beboere i områderne.

I 2019 har vi også arbejdet målrettet med at omstille kommunens drift. Når vi bliver flere københavnere, er der brug for, at vi forsat kan yde en god service til de mange nye borgere. Vi arbejder derfor med at lave kloge investeringer, så vi ikke skal spare bredt, men kan levere bedre løsninger til flere borgere. Derfor har vi i 2019 investeret i fx loftslifte og mobile lifte i hjemmeplejen, bedre brug af hjælpemidler på kommunens botilbud og administrative arbejdsfællesskaber, så der kan frigives tid til den faglige ledelse.

København er under konstant forandring. I takt med at flere vælger byen til, planlægges og udvikles nye bydele med grønne områder og boliger, der er til at betale som fx Nordhavn og Godsbaneterrænet på Vesterbro. Og snart vil planlægningen af den nye ø Lynetteholmen også gå i gang. For vi skal sikre, at København er en by med plads til alle – også i fremtiden.

Frank Jensen
Overborgmester
Københavns Kommune

Indhold

2 Indledning

- 2 Læsevejledning
- 3 Organisationsdiagram
- 3 Koncernoversigt Københavns Kommune
- 5 Forord
- 7 Ledelsespåtegning

8 Ledelsesberetning

- 8 Præsentation af regnskabsresultat
- 10 Nøgletal for Københavns Kommune
- 12 Hvor kom pengene fra og hvor blev de brugt?
- 15 Regnskabsresultatet på styringsområder
- 16 Serviceområdet
- 19 Anlægsudgifter
- 21 Øvrig drift (overførsler mv.)
- 23 Finansielle poster
- 25 Koncernregnskab

27 Regnskab

- 28 Tabel 1 – Udgiftsbaseret regnskab
- 29 Tabel 2 – Balance
- 30 Tabel 3 – Finansieringsoversigt
- 31 Noter

Ledespåtegning

Undertegnede erklærer hermed, at Regnskab 2019 for Københavns Kommune er aflagt i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets budget- og regnskabs-system, at den anvendte regnskabspraksis anses for hensigtsmæssig, samt at regnskabet giver et retvisende billede af kommunens økonomi.

Den enkelte borgmester og direktør skriver under for den del af regnskabet, der vedrører deres udvalgsområde. Overborgmesteren og Økonomiforvaltningens administrerende direktør skriver på vegne af Økonomiudvalget under for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Økonomiudvalget

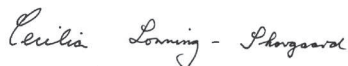
Overborgmester
Frank Jensen (A)

Børne- og Ungdomsudvalget

Borgmester
Jesper Christensen (A)

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

Borgmester
Cecilia Lonning-Skovgaard (V)

Kultur- og Fritidsudvalget

Borgmester
Franciska Rosenkilde (A)

Socialforvaltningen

Borgmester
Mia Nyegaard (B)

Sundheds- og Omsorgsudvalget

Borgmester
Sisse Marie Welling (F)

Teknik- og Miljøudvalget

Borgmester
Nina Hedeager Olsen (Ø)

Økonomiforvaltningen

Administrerende Direktør
Søren Hartmann Hede

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Administrerende Direktør
Tobias Börner Stax

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Administrerende Direktør
Tanja Franck

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Administrerende Direktør
Mette Touborg

Socialforvaltningen

Administrerende Direktør
Nina Eg Hansen

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Administrerende Direktør
Katja Kayser

Teknik- og Miljøforvaltningen

Administrerende Direktør
Søren Wille

Præsentation af regnskabsresultatet

Det samlede regnskabsresultat for 2019 viser, at indtægterne er realiseret som budgetteret, mens udgifterne på hhv. service og overførsler blev lavere end forventet. På grund af udgiftslofterne på service og bruttoanlæg, har Københavns Kommune i 2019 budgetteret med et overskud på den løbende drift. Dette overskud er reserveret til fremtidige investeringer i blandt andet skoler og øvrige kapacitetsprojekter.

Københavns Kommunes udgiftsbaserede regnskab viser et samlet overskud på 2.666 mio. kr., hvilket er 335 mio. kr. højere end budgetteret. Resultatet er sammensat af et samlet mindreforbrug på driften (serviceudgifter og overførsler mv.) på 688 mio. kr., og et samlet merforbrug på nettoanlæg på 514 mio. kr. Mindreforbruget på driften fordeler sig med at mindreforbrug på service på 563 mio. kr. og et mindreforbrug på overførsler mv. på 120 mio. kr. i forhold til vedtaget budget. (For detaljeret oversigt se tabel 1 - Udgiftsbaseret regnskab).

På indtægtssiden er der samlede merindtægter fra skatter, tilskud og udligning på 17 mio. kr. i forhold til vedtaget budget. Resultatet dækker over mindreindtægter fra tilskud og udlig-

ning på 109 mio. kr. og merindtægter fra skatter på 125 mio. kr. Derudover har der været nettomerindtægter fra finansielle poster på i alt 58 mio. kr. ift. vedtaget budget, der primært vedrører realiseret kursgevinst/tab.

Københavns Kommune har i vedtaget budget budgetteret med et overskud på driften på niveau med det realiserede. Den stramme styring af kommunerne betyder, at kommunen er nødt til at udskyde en række anlægsprojekter til der er plads til disse under anlægsrammen. Både det budgetterede og det realiserede overskud er dermed ikke frie midler, men penge der er afsat til fremtidige investeringer.

Regnskabsopgørelse

(mio. kr. i løbende priser)	Regnskab 2018	Vedtaget budget 2019	Regnskab 2019	Afvigelse ifht. vedtaget budget	Udvikling 2018-2019
Indtægter	38.590	40.353	40.370	17	1.780
Serviceudgifter	24.846	25.791	25.227	-563	381
Overførsler m.v.	9.637	9.971	9.851	-120	214
= Driftsresultat før finansiering	4.106	4.592	5.292	700	1.186
Finansielle poster, netto	288	109	167	58	-120
= Resultat af ordinær driftsvirksomhed	4.394	4.701	5.459	758	1.065
Anlægsudgifter	3.302	3.036	3.121	85	-181
Anlægsindtægter	503	870	441	-429	-62
= Resultat af det skattefinansierede område	1.595	2.534	2.779	244	1.184
Forsyning	-158	-203	-113	90	45
= RESULTAT I ALT	1.437	2.331	2.666	335	1.229

Resultatet viser, at Københavns Kommune samlet set har en sund økonomi og overholder sine budgetter.

Københavns kommunes indtægter er steget med 1.780 mio. kr. fra 2018 til 2019. Stigningen skyldes en stigning i både skatter og tilskud og udligning. Fra 2018 til 2019 er der sket en stigning i indtægterne fra skatter på 1.351 mio. kr., samtidigt med at indtægterne fra tilskud og udligning er steget med 429 mio. kr.

De finansielle poster vedr. renteudgifter og indtægter samt udbytte fra investering m.v. viser et nettoresultat på 167 mio. kr. 2019. Resultatet er 120 mio. kr. lavere end i 2018. Resultatet kan primært forklares ved et udbytte fra kommunens investeringsforening 129 mio. kr. Omvendt udgør renteudgifterne samlet 42 mio. kr. i 2019. En stor del af renteudgifterne kan henføres til "afsavnsrenter" vedr. for meget opkrævet ejendomsskat.

Forsyningsområdet inkl. klimatilpasning viser et samlet

nettoresultat på -113 mio. kr. i 2019. Affaldsområdets økonomi er underlagt 'hvile i sig selv'- princippet over en årrække, og man har både i 2019 og 2018 haft lavere takster for på den måde, at tilbagebetale ordningens gæld til borgerne. På klimatilpasningsområdet lægger kommunen ud, men vil få pengene retur over en årrække gennem højere takster vedr. spildevand.

Nøgletal for Københavns Kommune

Nøgletallene giver et overordnet billede af udviklingen i Københavns Kommune. I 2019 har København igen haft en betydelig befolkningstilvækst på 8.936 indbyggere og overskud på driften.

Københavns Kommune har over en årrække haft en stabil befolkningstilvækst på knap 2 pct. om året. I 2019 har befolkningstilvæksten ligget på 1,4 pct., men med et folketal

ved udgangen af 2019 på 632.340 betyder det, at der er kommet 8.936 nye københavnere i løbet af 2019. Til sammenligning har befolkningstilvæksten på landsplan været på 0,3 pct.

Befolkningsudvikling

(Ved udgangen af året)	2015	2016	2017	2018	2019
Befolkning	591.481	602.481	613.288	623.404	632.340
Tilvækst	11.297	11.000	10.807	10.116	8.936
Tilvækst pct.	1,9%	1,9%	1,8%	1,6%	1,4%

Københavns Kommune har fokus på at effektivisere driften, for at skabe plads til de mange nye københavnere inden for kommunens serviceramme, som fastsættes i aftalen om kommunernes økonomi. Samlet set er Københavns Kommunes befolkning vokset med 6,9 pct. fra 2015 til 2019, men Københavns Kommunes serviceramme (som er udtryk for aftalen om kommunernes økonomi) i samme periode kun er steget med 2 pct. set i faste priser. Kommunen har i perioden effektiviseret for 300-400 mio. kr. på tværs af alle fagområder,

og der fokuseres i den forbindelse særligt på at omprioritere midler til kernerdriften på baggrund af effektiviseringer af kommunens administration, IT og indkøb. Med overførsels-sagen 2018-2019 ved kommunen en række tværgående investeringer, der skal frigøre midler til kernerdriften, det drejer sig blandt andet om etablering af et rengøringsfællesskab på tværs af kommunen og en styrket indkøbsorganisation, der skal give bedre og billigere indkøb for alle kommunens institutioner. I 2019 er der blevet effektiviseret for 374 mio. kr.

Nøgletal for driften¹

(Kr. pr. indbygger - 2019 pl)	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019
Serviceudgifter	41.680	41.203	40.981	40.533	39.895
Driftsbalance	7.682	8.022	7.657	6.837	8.323
Bruttoanlæg	5.261	5.549	5.926	5.402	4.936
Overførselsudgifter	17.688	17.397	16.315	15.841	15.636
Indkomstskat	40.099	40.278	40.144	41.244	41.310

¹ Beregningen af nøgletal for driften er befolkningstallet opgjort ved et gennemsnit af antal borgere 1. januar 2019 og 1. januar 2020.

Driftsbalancen er udtryk for forskellen mellem kommunens indtægter på hovedkonto 7 fra skatter, tilskud, udligning og finansielle poste på den ene side og kommunens nettodriftsudgifter på den anden side. Eksempelvis anlægsudgifter skal finansieres af overskuddet på driftsbalancen. Københavns kommunes samlede overskud på driftsbalancen ligger på knap 5,2 mia. kr. i regnskab 2019. Stigningen i driftsbalancen pr. indbygger skyldes dermed, at det samlede resultat på driftsbalancen er steget samtidig med, at indbyggertallet er steget.

Den høje befolkningstilvækst kombineret med svagt stigende serviceudgifter medfører faldende serviceudgifter pr. indbygger. Udgifterne på serviceområdet er steget med gennemsnitligt 0,6 procent årligt over de sidste 5 år, mens indbyggertallet i København er steget med knap 2 pct. om året i samme periode.

Overførselsudgifter pr. indbygger er faldet med 204 kr. pr. indbygger fra 2018 til 2019, samtidig med, at de samlede udgifter til overførsler i faste priser var det samme i 2018 og

2019. I lighed med resten af landet har der været en marginal stigning i bruttoledigheden i København i 2019. København har dermed forsat en svag overledighed i forhold til resten af landet.

Kommunens samlede nettoindtægter fra indkomstskatter er steget med 840 mio. kr., da der samtidig har været en befolkningstilvækst, er indkomstskatten pr. indbygger alene steget med 66 kr. og er dermed på samme niveau som i 2018,

Kommuneskatten i Københavns Kommune har siden 2009 ligget på 23,8 pct., og udgjorde i 2019 landets 11. laveste indkomstskatteprocent. Ejendomsskat betales enten i form af grundskyld på afgiftspligtige grundværdier eller som dækningsafgift vedrørende offentlige ejendomme og private forretningsejendomme. Grundskyldspromillen er ligeledes fastholdt på 34 og dækningsafgiftspromillen for private ejendomme på 9,8. (Dækningsafgiften for andre offentlige ejendomes grundværdi samt andre offentlige ejendomes forskelsværdi er fastholdt på hhv. 15 og 8,75 promille).

Finansielle nøgletal

(Løbende priser)	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019
Soliditetsgrad (pct.)	37,9	36,2	10,0	10,9	13,9
Personskat (pct.)	23,8	23,8	23,8	23,8	23,8
Grundskyldspromille	34,0	34,0	34,0	34,0	34,0
Dækningsafgiftspromille	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Samlede skatteindtægter (mio. kr.)	28.001	29.326	30.164	31.881	33.232
Langfristet gæld pr. 31/12 pr. indbygger	3.511	3.104	2.673	2.310	5.522

Københavns Kommune har overordnet en sund økonomi. De samlede nettoskatteindtægter er steget med 1.351 mio. kr. fra 2018 til 2019, hvilket er en forholdsvis stor stigning. Til sammenligning steg nettoskatteindtægterne med 1.717 mio. kr. fra 2017 til 2018

Københavns Kommune arbejder løbende på at nedbringe sin gæld, men har i 2019 set en stigning i kommunens gæld på 2 mia. kr. Dette skyldes, at man i 2019 har optaget kommunens

gæld vedrørende byfornyelsesejendomme som langfristet gæld (1.637 mio. kr.), samt den gæld, der i 2019 er opbygget på medarbejdernes indefrosne feriemidler i forbindelse med overgangen til samtidighedsferie i Danmark (613 mio. kr.). Optagelse af gælden vedrørende byfornyelseslån ændrer ikke kommunens samlede balancesum, idet lånene tidligere har været optaget som hensatte forpligtelser. Dette har også ført til, at gælden pr. indbygger er steget med 3.212 kr.

Hvor kom pengene fra og hvor blev de brugt?

Københavns Kommunes nettoindtægter fra skatter, tilskud, udligning og renter m.v. var i 2019 på 40,4 mia. kr. Heraf udgjorde skatteindtægterne netto 33 mia. kr. svarende til 82 procent af kommunes samlede nettoindtægter. Pengene bruges på kernevelfærd til borgerne, herunder særligt beskæftigelses-, skole- og børneområdet.

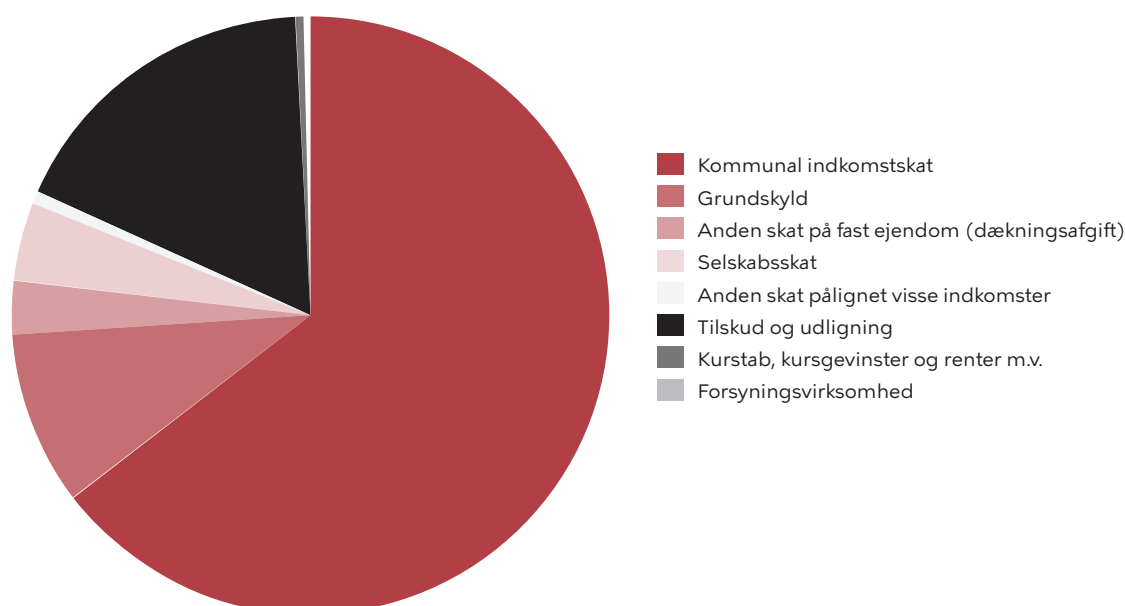
Københavns Kommunes indtægter kommer primært fra en række skatter samt tilskud og udligning. Herudover er der en

række mindre indtægtskilder. Tabellen nedenfor viser, hvor kommunens nettoindtægter kom fra i 2019.

Hvor kom pengene fra i 2019?

(opgjort netto i mio. kr. i årets priser)	2018	2019	Andel
Kommunal indkomstskat	25.282	26.122	64,6%
Grundskyld	3.703	3.851	9,5%
Anden skat på fast ejendom (dækningsafgift)	1.192	1.221	3,0%
Selskabsskat	1.468	1.752	4,3%
Anden skat på lignet visse indkomster*	237	286	0,7%
Tilskud og udligning	6.709	7.138	17,7%
Kurstab, kursgevinster og renter m.v.	288	167	0,4%
Forsyningsvirksomheder	-158	-113	-0,3%
Indtægter i alt	38.720	40.425	100,0%

*Skat af dødsboer samt bruttoskat efter § 48 i kildeskatteloven ("forskerskat")?

Skatter

Skatter er Københavns Kommunes vigtigste indtægtskilde og udgjorde i 2018 samlet 33.232 mio. kr. Det er en stigning på 1.351 mio. kr. i forhold til niveauet i 2018, hvilket overvejende kan henføres til højere indtægter fra indkomstskat.

Den kommunale indkomstskat er kommunens største indtægtspost, der i 2019 udgjorde 26.122 mio. kr. Københavns Kommune indtægter fra indkomstskat er stigende, hvilket kan henføres til et forbedret udskrivningsgrundlag kombineret med det stigende indbyggertal i Københavns Kommune. Kommunens indtægter fra indkomstskat er steget med 840 mio. kr. fra 2018 til 2019.

Ejendomsskatter (grundskyld og dækningsafgift) er kommunens næststørste skatteindtægt og udgjorde i 2019 netto 5.037 mio. kr. Indtægten fra ejendomsskatter er påvirket af tilbagebetalinger af ejendomsskat grundet klager over SKATs ejendomsvurderinger. Tilbagebetalinger af ejendomsskat som følge af ændrede ejendomsvurderinger med tilbagevirkende kraft udgør 224 mio. kr. (ekskl. renter) i 2019.

Selskabsskatten udgjorde 1.752 mio. kr. i 2019. Den kommunale selskabsskat afregnes med tre års forsinkelse, og indtægterne i 2019 vedrører således selskabs- og fondsskatter fra 2016.

Tilskud og udligning

Københavns Kommune modtog i 2019 i alt 7.138 mio. kr. i tilskud og udligning. Det er en stigning på 429 mio. kr. i forhold til niveauet i 2018, svarende til en stigning på 6,4 pct.

Tilskud og udligning er hovedsageligt finansieret via statens bloktilskud til kommunerne under et, som sikrer, at der er finansiering til det aftalte udgiftsniveau der fastsættes årligt i 'Aftale om kommunernes økonomi'. Bloktilskuddet fordeles mellem kommunerne via udligningssystemet på baggrund af forskellen mellem et forventet udgiftsbehov beregnet pba. folketal, befolkning, alders- og socioøkonomiske sammensætning og kommunens forventede skatteindtægt. Kommunens indtægter fra tilskud og udligning er sammensat af følgende tilskud:

Tilskud og udligning

(mio. kr., årets priser)	2018	2019	Andel
Kommunal udligning og generelle tilskud	4.639	4.597	64%
Beskæftigelsestilskud	1.471	1.492	21%
Likviditetstilskud	160	161	2%
Øvrige indtægter og bidrag*	440	888	12%
Indtægter i alt	6.709	7.138	100%

*Herunder bidrag og tilskud vedrørende udlændinge og sociale problemer samt bidrag til regional udvikling.

Faldet i indtægten fra kommunal udligning og generelle tilskud skal bl.a. ses i lyset af de stigende indtægter fra den kommunale indkomstskat. For et uændret folketal vil en stigning i indkomstskatten medføre et omtrent tilsvarende fald i indtægten for kommunal udligning og generelle tilskud. Overordnet set falder indtægten for kommunal udligning og generelle tilskud dog blot med 42,1 mio. kr. fra 2018 til 2019, selvom der er sket en stigning i indkomstskatten på 839,5 mio. kr. Det relativt begrænsede fald i indtægten fra kommunal udligning og generelle tilskud skyldes, at flere modsatrettede effekter har haft betydning for indtægten i 2019. Nogle af disse vil blive gennemgået nedenfor.

Københavns Kommune oplever faldende udgifter pba. faldende udgifter til midtvejs- og efterreguleringer på ca. 386,3 mio. kr. mellem 2018 og 2019, hvilket reducerer det samlede fald på kommunal udligning og generelle tilskud tilsvarende.

Derudover har Københavns Kommune et tab ved datarevisionen af uddannelsesstatistikken på 548 mio. kr. på kommunal udligning og generelle tilskud fra 2019. I både 2019 og 2020 bliver Københavns Kommune kompenseret fuldt ud for tabet via en overgangsordning under øvrige indtægter og bidrag.

Stigende befolkningsvækst medfører, at kommunen har en stigende indtægt for skatter, tilskud og udligning.

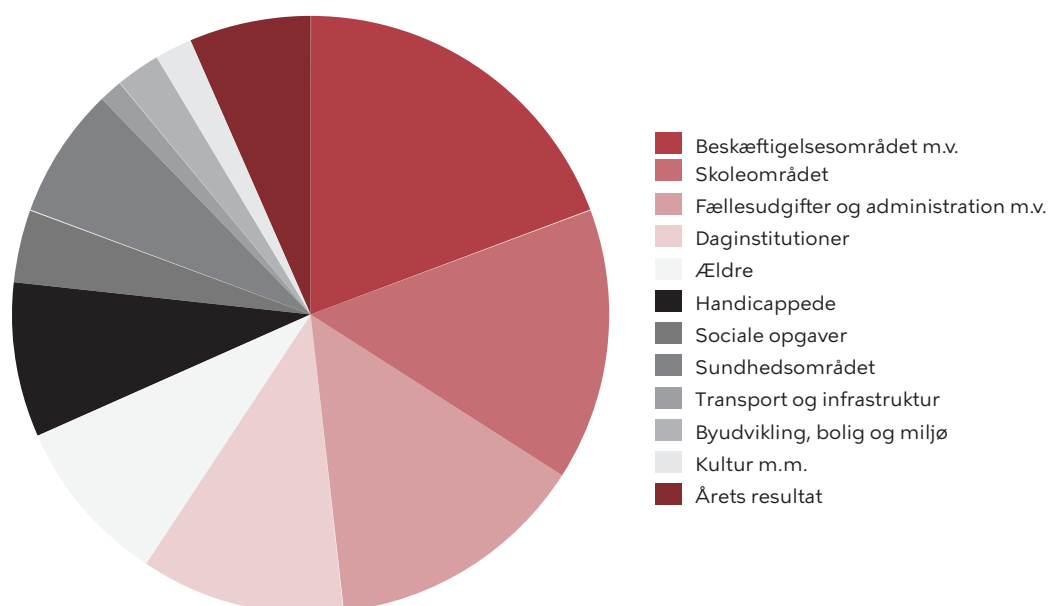
Samtidig fik en metodisk forbedring af opgørelsen af de kommunale udgifter til ældre og handicappede betydning for kommunal udligning og generelle tilskud. Københavns Kommune har en årlig gevinst på anslået 392 mio. kr. herved fra 2019.

Hvad blev pengene brugt på i 2019?

Tabel og figur nedenfor giver et samlet overblik over, hvordan nettoudgifterne har været fordelt på indsatsområder i 2018 og 2019.

(Opgjort netto i mio. kr.)	2018	2019	Andel
Beskæftigelsesområdet m.v.	7.510	7.822	19,3%
Skoleområdet	5.993	6.006	14,9%
Fællesudgifter og administration m.v.	5.204	5.407	13,4%
Daginstitutioner	4.473	4.577	11,3%
Ældre	3.510	3.696	9,1%
Handicappede	3.329	3.465	8,6%
Sociale opgaver	1.657	1.606	4,0%
Sundhedsområdet	2.940	2.878	7,1%
Transport og infrastruktur	698	478	1,2%
Byudvikling, bolig og miljø *	1.148	1.012	2,5%
Kultur m.m.	821	812	2,0%
Årets resultat	1.437	2.666	6,6%
Udgifter i alt	38.720	40.425	100,0%

* Faldet i udgifterne vedrørende byudvikling mv. skyldes en ændret konteringspraksis af kommunens udgifter til byfornyelseslån. Det beskrives nærmere i note 10.

Regnskabsresultatet på styringsområder

Resultatet på styringsområder viser et mindreforbrug på service på 561 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, og et merforbrug på bruttoanlæg på 85 mio. kr. i forhold til vedtaget budget.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2019, som indgås mellem Regeringen og KL, blev der fastlagt en anlægsramme på 17,8 mia. kr. og en serviceramme på 252 mia. for kommunerne under ét. 3 mia. kr. af bloktilskuddet på service og 1 mia. kr. på anlæg er betinget af, at kommunerne under et overholder rammen i budgetlægningen. I lighed med tidligere år er der ikke sanktioner for overskridelse af anlægsrammen i regnskabet, men hvis de kommunale regnskaber viser, at kommunerne under ét har overskredet servicerammen, kan Folketinget beslutte at nedsætte bloktilskuddet tilsvarende 40 pct. af nedsættelsen fordeles på alle kommuner i forhold til folketallet, mens 60 pct. fordeles mellem de kommuner, der har overskredet deres budgetter.

Københavns Kommune har i 2019 haft serviceudgifter for samlet 25,2 mia. kr. og anlægsudgifter for 3,1 mia. kr.

På service udgør det korrigerede budget Københavns Kommunes serviceramme, mens det vedtagne budget på bruttoanlæg udgør kommunens anlægsramme. Regnskabsresultatet på styringsområder viser, at Københavns kommune i 2019 har haft et samlet mindreforbrug på serviceudgifterne på 561 mio. kr. i forhold til servicerammen.

På bruttoanlæg viser regnskabsresultatet et merforbrug på 85 mio. kr. i forhold til vedtaget budget (anlægsrammen), og et mindreforbrug på 41 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Anskues områderne under ét har Københavns Kommune et mindreforbrug på de rammestyrede områder på 478 mio. kr.

Regnskabsresultatet på styringsområder

(Mio. kr.)	Regnskab 2018 (2018 p/l)	Vedtaget budget 2019	Korrigeret budget 2019	Regnskab 2019	Afvigelse iff. korrigeret budget	Afvigelse i pct.
Service	24.846	25.791	25.788	25.227	561	2,2%
- eksklusiv servicebufferpulje	-	25.664	25.609	-	381	1,5%
Bruttoanlæg (ekskl. hovedkonto 1)	3.302	3.036	3.162	3.121	41	-1,3%
- Nettoanlæg (inkl. hovedkonto 1)	2.913	2.322	2.621	2.756	-136	-5,2%
Øvrig drift (inkl. hovedkonto 1)	9.682	10.019	10.003	9.888	115	1,2%
	-	-	-	-	-	-
Finansposter*	38.877	40.462	40.487	-40.537	50	-0,1%

*Kun hovedkonto 7.

Regnskabsresultatet vedr. øvrig drift (Overførsler mv.) viser et mindreforbrug på 115 mio. kr. forhold til det korrigerede budget svarende til en afvigelse på 1,2 pct., imens der i forhold til vedtagne budget er et mindreforbrug på 131 mio. kr.

Finansposterne i ovenstående tabel udgør Københavns Kommunes samlede nettoindtægter fra bl.a. skatter, tilskud/udligning og fra renteindtægter mv. Kommunen har haft merindtægter på i alt 50 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. I forhold til korrigeret budget viser regnskabsresultatet merindtægter på 50 mio. kr.

Serviceområdet

Københavns Kommune har i 2019 haft et mindreforbrug på service på i alt 561 mio. kr. i forhold til den samlede serviceramme (inklusive servicebufferpuljen).

Regnskabet på Københavns Kommunes serviceområder viser et samlet forbrug på i alt 25.227 mio. kr. svarende til et mindreforbrug på 561 mio. kr. i forhold til servicerammen. Servicebufferpuljen udgjorde ved regnskabsafslutningen 179 mio. kr., og resultatet eksklusiv servicebufferpuljen viser således et mindreforbrug på 381 mio. kr.

Mindreforbruget på service dækker primært over en række mindreforbrug i Børne- og Ungdomsforvaltningen (117 mio. kr.), Økonomiforvaltningen (100 mio. kr.), Socialforvaltningen (89 mio. kr.) og Kultur- og Fritidsforvaltningen (40 mio. kr.) Omvendt har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen et merforbrug på service på 24 mio. kr.

Serviceudgifter på forvaltninger

(Mio. kr.)	Regnskab 2018 (2018 pl)	Vedttaget budget 2019	Korrigeret budget 2019	Regnskab 2019	Afvigelse ift. korrigeret budget	Afvigelse i pct.
Økonomiforvaltningen	1.564	1.880	1.592	1.492	100	6,3%
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen	4.186	4.413	4.396	4.420	-24	-0,5%
Børne- og Ungdomsforvaltningen	10.448	10.509	10.709	10.592	117	1,1%
Teknik- og Miljøforvaltningen	795	863	756	720	36	4,7%
Kultur- og Fritidsforvaltningen	1.392	1.398	1.471	1.431	40	2,7%
Socialforvaltningen	5.525	5.603	5.675	5.586	89	1,6%
Beskæftigelses- og Integrationsforvalt.	913	973	978	957	21	2,2%
Revision og Borgerrådgiveren*	24	25	30	28	2	5,5%
Servicebufferpulje	-	127	179	-	179	-
I alt	24.846	25.791	25.788	25.227	561	2,2%
<i>Ekklusiv servicebufferpuljen</i>	-	25.664	25.609	-	381	1,5%

Befolkningstilvæksten i Københavns Kommune stiller høje krav til økonomistyringen på service. 82 procent af serviceudgifterne ligger på de tre store demografiregulerede velfærdsområder; hvor børne- og ungdomsområdet udgør 42 procent, socialområdet 22 procent og sundheds- og omsorgsområdet 17 procent af det samlede forbrug. Københavns Kommunes effektiviseringsstrategi sikrer, at der frigøres midler til at opregulere budgetterne på de store

serviceområder i takt med demografiudviklingen og det stigende befolkningstal. Kommunens investeringspuljer sikrer samtidig, at der er de nødvendige midler til rådighed, til at investere i løsninger, der effektiviserer kommunens drift på den lange bane.

I det følgende gennemgås kommunens store demografi-regulerede serviceområder.

Børn og unge

Børne- og ungeområdet har været i vækst i mange år, og væksten forventes at fortsætte. Antallet af 0-5 årige er fra 2018 til 2019 steget med ca. 440 børn, mens antallet af børn i alderen 6-17 år er steget med ca. 1.200 børn. Udviklingen har medført, at de københavnske skoler og daginstitutioner de seneste år har oplevet en stigning i antallet af børn. Der har derfor været, og er fortsat, et stort fokus på kapacitets-tilpasning på både skole- og daginstitutionsoverområdet. I takt med det stigende børnetal demografereguleres service-budgettet, så der er sikret pædagoger og lærere til de mange nye børn.

Ud over det stigende antal børn i skolealderen, har folkeskolerne i København desuden oplevet at forældre i stigende grad vælger folkeskolen frem for privatskole til deres børn. I løbet af 2018 er der således strømmet ca. 1.166 flere børn til de københavnske folkeskoler end budgetteret.

Det stigende antal børn og unge i Københavns Kommune stiller store krav til kapacitetsudvidelser på området, og der er siden 2010 blevet afsat midler til renovering af 61 skoler og til udvidelsen af en række skoler, hvilket giver plads til 7000 flere elever. Herudover er der i perioden afsat midler til etableringen af 6 helt nye folkeskoler. Udviklingen forventes at fortsætte, og der planlægges derfor nye skoler på Nørrebro og Nordhavn, for at løse områdernes fremtidige behov.

For at imødekomme det stigende børnetal blev der i 2019 afsat midler til at etablere 48 daginstitutioner, hvilket svarer til 576 vuggestuepladser eller 1.056 børnehavepladser. Københavns Kommunes befolkningsprognose viser, at kommunen også frem mod 2030 vil skulle håndtere nogle store udfordringer i forbindelse med de forventede stigninger i antallet af børn og unge. Dels i forhold til løbende effektivisering af driften, så der frigøres midler, der kan geninvesteres i velfærdsområderne og dels i forhold til en tilpasning af rammerne omkring driften. Københavns Kommune har allerede nu fokus på at foretage grundkøb, som skal sikre at kommunen kan lave de nødvendige skole- og daginstitutioner, der skal imødekomme den forventede befolknings-tilvækst frem mod 2030.

Ud over stigende aktivitet på det almene undervisnings- og dagtilbudsområde, er der også en stigende aktivitet på specialområdet. Københavns Kommune har i 2019 oplevet en stigning i andelen af børn som visiteres til kommunens specialtilbud. Den stigende visitation medfører et øget pres på kapaciteten, og der er derfor i løbet af 2019 sat skærpet fokus på at håndtere udfordringerne senest med budgetaftalen for 2020, hvor aftaleparterne er enige om at afsætte midler til en faglig indsatsplan, der skal nedbringe andelen af unge mennesker, der visiteres til specialtilbud.

Antallet af 0-16 årige fortsætter med stige i Københavns Kommune. Det er positivt, men indebærer et udgiftspres på børne- og ungeområdet. På almen undervisning fortsætter tendensen fra 2018 tilmed ind i 2019 i forhold til, at

flere københavnske forældre vælger folkeskolen til frem for privatskoler. Samtidig fortsætter stigningen i antal børn med særlige behov, der visiteres til specialundervisning. Udviklingen på specialområdet afspejler en national tendens og er ikke særegen for Københavns Kommune. På 0-5 årsområdet vokser børnetallet også, om end færre børn er indskrevet i kommunale dagtilbudspladser i 2019 end budgetteret. Samlet viser Børne- og Ungdomsforvaltningens regnskab et mindreforbrug på 116,8 mio. kr. i 2019. Mindreforbruget skal ses i lyset af rekrutteringsudfordringer på både dagtilbuds- og undervisningsområdet samt udmeldte besparelser med henblik på et budget i balance.

Det sociale område

Københavns Kommune har gennem en årrække oplevet en positiv udvikling i de københavnske borgeres sociale udfordringer, som udmønter sig i et fald i kommunens socioøkonomiske indeks. Som storby har København dog fortsat en række særlige udfordringer på det sociale område. København lå i 2019 8 pct. over landsgennemsnittet på Økonomi- og Indenrigsministeriets socioøkonomiske indeks. Dette tal dækker dog over store forskelle mellem bydelene i København – eksempelvis lå Kongens Enghave, Brønshøj-Husum og Bispebjerg i 2018 ca. 60 pct. over landsgennemsnittet, mens bydele som Indre by og Østerbro ligger under landsgennemsnittet.

Selvom Københavns placering på det socioøkonomiske indeks i 2019 er forbedret sammenlignet med tidligere år, har København fortsat en overrepræsentation af socialt udsatte borgere sammenlignet med landets øvrige kommuner. På trods af, at Københavnerne kun udgør 10 pct. af landets befolkning, befandt 22 pct. af landets hjemløse sig i København i 2019. Københavns hjemløse er generelt karakteriseret ved en tung profil og ca. hver fjerde af Københavns hjemløse har en psykisk sygdom. Københavns Kommune har fokus på at skabe de bedste rammer for udsatte borgere. København arbejder efter en handleplan for hjemløseområdet, hvor der blandt andet fokuseres på en rehabiliterende indsats og flere boligløsninger, der tilsammen skal gøre det nemmere for hjemløse at flytte fra herberg til egen bolig. I 2019 blev der bl.a. afsat midler til at afprøve nye boligløsninger til hjemløse.

Regeringen har identificeret seks udsatte boligområder i Københavns Kommune. To af de udsatte boligområder ligger i hhv. Brønshøj-Husum og Bispebjerg, der i forvejen er blandt de mest udsatte bydele i kommunen. For at adressere udfordringen vedr. parallelsamfund, tilsluttede Københavns syv borgmestre sig i 2018 en såkaldt "københavnermodel". Modellen består af fem målsætninger og den skal være med til at sikre en langsigtet positiv udvikling i de udsatte boligområder. Strategien lægger op til, at der investeres massivt i de udsatte boligområder, ligesom det er vigtigt samtidig at sikre, at byens mest udsatte borgere fortsat har adgang til små billige boliger. I 2019 blev der besluttet yderligere initiativer som opfølgning på Københavnermodellen for at sikre en positiv udvikling i områderne.

Ligesom i resten af landet oplever Københavns Kommune et stigende antal underretninger om børn og unge. Antallet af underretninger i Københavns Kommune er steget med 45 % i perioden 2014 til 2018. Stigningen i underretninger medfører både øgede udgifter til sagsbehandling og til forebyggende foranstaltninger. Siden 2015 har Socialforvaltningen arbejdet efter handleplanen Tæt På Familien, der har fokuseret på så vidt muligt at holde udsatte børn og unge hos deres forældre gennem kvalificerede tidlige og forebyggende indsatser. Anbringelsesfrekvensen er faldet siden og var i 2018 den laveste sammenlignet med landets fem andre største byer. Socialudvalget har i 2019 vedtaget at fastholde den faglige linje i handleplanen.

Socialområdet i Københavns Kommune er ligesom i resten af landet præget af et stigende udgiftspres. Borgere med handicap lever længere ligesom resten af befolkningen, og flere for tidligt fødte overlever, og det er selvfølgelig en positiv udvikling. Derudover er antallet af borgere med en diagnose stigende, og samlet set skaber udviklingen et pres på økonomien på området. Socialforvaltningens regnskab for 2019 viser et mindreforbrug på 89 mio. kr. Socialforvaltningen vurderer, at de primære forklaringer er udeblevne risici, generel tilbageholdenhed grundet presset på socialområdet, samt udgifter der først falder i 2020.

Sundhed og ældre

Budgettet til ældreområde er blevet nedjusteret løbende over en årrække i takt med den demografiske udvikling, hvor der særligt er blevet færre af de ældste borgere. Siden 2010 er antallet af borgere over 80 år således faldet med 20 pct., men fra budget 2017 er udviklingen vendt. Fremadrettet vil udgifterne til ældreområdet være stigende som følge af det stigende antal ældre i Københavns Kommune. I budget 2018 blev Sundheds- og Omsorgsforvaltningens budget således opreguleret med 5,1 mio. kr. på baggrund af den forventede demografiske udvikling. Frem mod 2030 forventes antallet af 65-79 årige at stige med 17 pct., imens antallet af +80 årige forventes at stige med 57 pct.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har efter korrektioner til regnskabsresultatet et merforbrug i 2019 på service på 16 mio. kr. Dette merforbrug er primært drevet af et merforbrug på 19,2 mio. kr. på specialiseret rehabilitering. I 2019 blev det besluttet at etablere et københavertilbud til specialiseret rehabilitering, som skal være medvirkende til at håndtere budgetudfordringen på området.

Fremadrettet skal Københavns Kommunes budgetter til både unge og gamle opreguleres som følge af den demografiske udvikling. I det kommende år bliver det derfor kun vigtigere, at kommunen har en velfungerende effektiviseringsstrategi, som kan skabe det nødvendige rum indenfor servicerammen. Udviklingen i ældrebefolkningen vil sætte området under pres og stille krav til både mere effektive indsatser og til kapacitetstilpasning af de fysiske rammer på området.

Siden 2005 er der blevet gennemført en moderniseringsplan for Københavns Kommunes plejeboliger/plejehjem, som

har sikret at kommunens plejeboliger fremstår moderne og attraktive, og som samtidig har reduceret antallet af plejeboliger i takt med den faldende demografiske udvikling. Frem mod 2030 forventes plejeboligmassen at skulle udbygges med omkring 1200 plejeboliger i takt med at antallet af ældre stiger i København. Hvert år lukkes der således gamle tidsvarende plejehjem, og beboerne flyttes over i nye moderne plejeboliger.

Levealderen i København er stigende, men københavnere lever fortsat ca. 2 år kortere end danskerne gør i gennemsnit. København ligger fortsat over landsgennemsnittet i det socioøkonomiske indeks, hvilket hænger sammen med at København, på trods af en positiv udvikling, kom fra et forholdsvist dårligt udgangspunkt. For bare 10 år siden var en københavnere i gennemsnit 39 pct. mere socialt belastet end landsgennemsnittet. Samtidig er der en markant ulighed i sundhed på tværs af bydelene i København. Der er på denne baggrund bl.a. stort fokus på at reducere rygning, risikabelt alkoholforbrug, usund kost og fysisk inaktivitet samt forurening i byen, hvilket har medført at middellevetiden i København stiger lidt hurtigere end middellevetiden på landsplan.

Opgaveglidningen fra region til kommune medfører, at der løbende stilles højere krav til det nære sundhedsvæsen. Patienter udskrives i dag tidligere fra hospitalerne end hidtil og flere behandles ambulant. Fra 2010 til 2017 er den gennemsnitlige indlæggelsestid for københavnere faldet med 16 pct., imens antallet af ambulante besøg er steget med 30 pct. i samme periode. Det lægger pres på kommunens ressourcer i forhold til at levere eksempelvis hjemmesygepleje og/eller midlertidigt botilbud til borgere med behov for ekstra støtte efter udskrivning. I 2018 har Københavns Kommune har derfor besluttet en ny strategi for brugen af kommunens midlertidige pladser - akutpladser, rehabiliteringspladser, midlertidige plejepladser osv. Med en forløbsbaseret tilgang, kan der sikres en øget fleksibilitet i pladsanvendelsen.

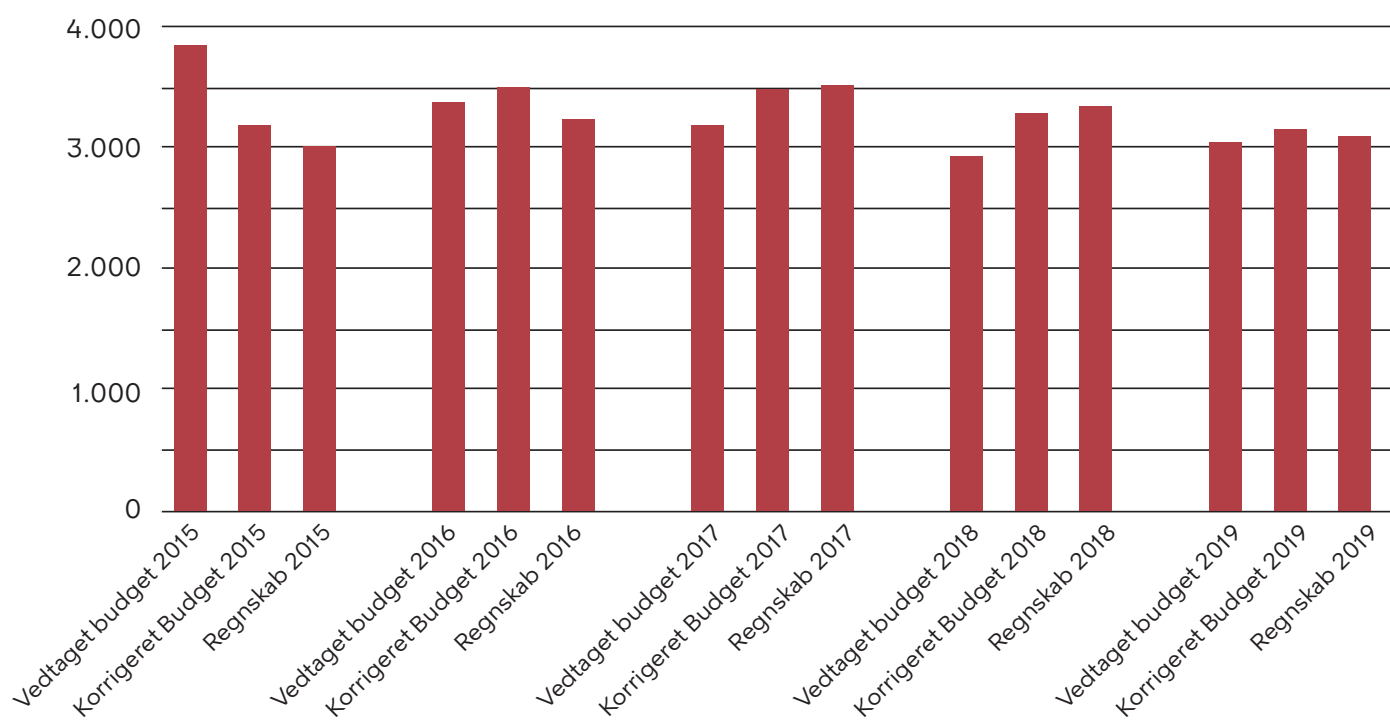
Anlægsudgifter

Københavns Kommune har haft bruttoanlægsudgifter for i alt 3.121 mio. kr. i 2019. Regnskabsresultatet er 85 mio. kr. højere end det vedtagne budget på 3.036 mio. kr.

Kommunernes samlede anlægsramme, der fastsættes i aftalen om kommunernes økonomi, har været faldende over en årrække, men steg i 2019 til 17,8 mia. kr. for kommunerne under et. Københavns Kommunes vedtagne budget på anlæg (anlægsrammen) var i 2015 på 3,7 mia. kr., hvilket

faldt til 2,9 mia. kr. i 2018. I 2019 er anlægsrammen øget med 136 mio. kr. til 3,0 mia. kr. Trods stigningen i 2019 er Københavns Kommune fortsat udfordret, da den høje befolknings-tilvækst medfører behov for et højt anlægsniveau for at sikre daginstitutioner, skoler og sociale tilbud til de nye borgere.

Bruttoanlægsudgifter 2015-2019 (Mio. kr. i 2019 p/l)

Fokus på anlægsstyringen

Anlægsrammen udfordrer særligt kommuner i vækst, og de høje grundkøbspriser i København udgør en særlig udfordring for overholdelsen af kommunens anlægsramme. Det er nødvendigt at foretage strategiske grundkøb for at sikre, at Københavns Kommune også fremadrettet kan sikre plads til kommunale tilbud i alle dele af byen - også i de nye bydele. Køb af grunde og bygninger indgår i opgørelsen af bruttoanlægsudgifterne på trods af, at udgifterne ikke i sig selv medfører stigende aktivitet i byggesektoren. I 2019 har Københavns Kommune brugt 254 mio. kr. på nødvendige køb af grunde og ejendomme men henblik på fremtidige kapacitetstilpasninger af kommunale tilbud til byens borgere.

Københavns Kommune har på denne baggrund et stort fokus på at styre og prioritere kommunens anlægsprojekter og grundkøb. Sammenlignes Københavns Kommunes historiske anlægsudgifter med de øvrige kommuners og holdes op mod de enkelte kommuners befolkningsvækst og befolkningstal, udgør Københavns Kommunes anlægsbehov ca. 3,4 mia. kr. om året. Københavns Kommune har desuden et efterslæb på renovering af veje og eksisterende bygninger, som skal indhentes sideløbende med, at der laves nye investeringer i kapacitetstilpasning.

Fordeling af anlægsudgifterne

Lidt under halvdelen af anlægsudgifterne er i 2019 gået til skolebyggerier og kulturelle formål, mens en femtedel af udgifterne er gået til byudvikling mv., herunder byfornyelse

og fritidsfaciliteter. Ca. 15 pct. af udgifterne er brugt på det sociale område og beskæftigelsesområdet, herunder primært dagtilbud til børn og botilbud til handicappede og sindslidende.

Bruttoanlæg på hovedkonti

(Mio. kr.)	Regnskab 2019
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	647
Transport og infrastruktur	265
Undervisning og kultur	1.430
Sundhedsområdet	4
Sociale opgaver og beskæftigelse	491
Fællesudgifter og administration m.v.	284
I alt	3.121

Anlægsprojekter i 2019

I 2019 har Københavns Kommune færdiggjort en lang række anlægsprojekter. I det nedenstående gennemgås nogle af de vigtigste projekter, der er blevet taget i brug i 2019.

Grøndalsvænge skole er udvidet fra to til tre skolespor, og der er placeret to nye bygninger på matriklen: en indskolingsbygning med integrerede fritidsarealer og en kombineret idræts- og musikbygning. Nybygningen respekterer det homogene rødstensområde og er der er genbrugt mere end en kvart million mursten fra Bispebjerg Hospital. Udearealerne er udformet med en række mindre områder, der inspirerer til ophold, leg og bevægelse for de forskellige aldersgrupper.

I 2019 blev renoveringen og udvidelsen af Christianshavn Skole færdig, hvilket har sikret et ekstra skolespor, og en moderne skole med respekt for de kulturhistoriske rammer. Christianshavn Skole har samtidig fået et nyt stort science lab med tilhørende auditorium, faglokaler og udendørs laboratorier, hvori eleverne kan fordybe sig i naturvidenskaben. Derudover blev det nye fritidshjem tilhørende Lergravsparkens Skole ibrugtaget. Fritidshjemmet har nu til huse i en syvkantet bygning med tre etager, der fremstår som et eventyrtårn. Der har været særligt fokus på samling og bevægelse i tilblivelsen af det nye fritidshjem, som rummer 228 børn.

I efteråret blev den nye nøglefærdige daginstitution Æblekassen i Grønttorvet i Valby individuelt. Æblekassen er udført i tre etager med åbne og lyse rum, og indrettet med syn for, at børnene skal kunne gå på opdagelse i bygningen. Æblekassen åbnede oprindeligt i 2018 i midlertidige pavilloner på Torveporten, og rummer 10 børnegrupper.

Daginstitutionsområdet har også i 2019 været præget af stigende kapacitetsbehov på grund af den fortsatte befolkningstilvækst i Københavns Kommune. Som løsning herpå

er der i 2019 etableret midlertidige pavilloner til i alt 30 børnegrupper på tværs af Amager, som skal bruges indtil nye permanente institutioner, står klar.

Dybbølsbro er blevet udvidet ved at etablere et ca. 10 m bredt ståldæk i hullet i midten af Dybbølsbro. Der er monteret ca. 440 ton stål i form af 55 broelementer. Hvert element vejer ca. 8 ton og er 3,6 meter bredt og 10 meter langt. Broelementerne blev løftet med en kran ind på broen i aften- og nat-timerne af hensyn til togtrafikken samt for at minimere trafikgenerne på vejene mest muligt. Endvidere er der etableret en ny cykelbro over Kalvebod Brygge som forbinder cykelslangen med Dybbølsbro, samt udført krydsombygninger i begge ender af Dybbølsbro.

Københavns Kommune og HOFOR har ombygget og renoveret Enghaveparken med respekt for den kulturhistoriske værdi. Parken ligner sig selv, men kan nu også håndtere vand fra skybrud og har fået forbedret byrums-kvalitet, bl.a. igennem etablering af mere beplantning, multibane, petanquebaner, samt områder til vandleg.

Nørrebrohallen er et mangfoldigt sted med et stort udbud af aktiviteter og brugere. Med tilføjelsen af det nye bibliotek bliver denne diversitet og mangfoldighed øget, og der er skabt rum for endnu flere møder mellem mennesker på Nørrebro. Ønsket er at inspirere flere til at læse mere, og at inspirere brugere af hal og bibliotek til at mødes og lære af hinanden. Facaden mod den røde plads er blevet åbnet op med store glaspartier og indgangen inviterer folk fra den røde plads direkte ind i bibliotekets hjerte. Indenfor åbner indgangen, gennem caféområdet, ligeledes op og inviterer ind. I indgangen er overgangene gjort flydende og bibliotekets funktioner flyder sammen med caféens.

Øvrig drift (overførsler mv.)

Størstedelen af udgifterne på området vedrører overførselsindkomster og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet. Samlet viser regnskabsresultatet for 2019 et mindreforbrug på øvrig drift på 131 mio. kr. i forhold til det vedtagne budget.

I oversigten nedenfor fremgår de hovedområder, der indgår i øvrig drift (overførsler mv.). Områderne under øvrig drift er i høj grad lovbestemte og efterspørgselsstyrede indsatser og overførselsindkomster, hvorfor de ligger uden for service-rammen. En stor del af udgifterne på området er således

afhængige af udviklingen i konjunkturerne. Det samlede resultat viser et mindreforbrug på 131 mio. kr. i forhold til vedtaget budget og et mindreforbrug på 115 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Øvrig drift på hovedområder

(Mio. kr.)	Regnskab 2018 (2018 pl)	Vedtaget budget 2019	Korrigeret budget 2019	Regnskab 2019	Afvigelse korrigeret budget	Afvigelse vedtaget budget	Afvigelse i pct. (vedtaget budget)
Overførselsindkomster	6.442	6.603	6.675	6.697	-22	-95	-1,4%
- herunder A-dagpenge	1.656	1.706	1.761	1.772	-11	-66	-3,8%
- herunder fleksjob, ledighedsydelse og seniorjob	357	429	398	395	4	34	8,0%
- herunder førtidspensioner	1.295	1.276	1.436	1.448	-12	-172	-13,5%
- herunder kontanthjælp mm.	2.009	1.973	1.836	1.832	4	141	7,2%
- herunder sygedagpenge	633	666	691	698	-7	-32	-4,8%
- herunder ressourceforløb mm.	492	553	554	554	0	0	-0,1%
Beskæftigelsestilbud og ressourceforløb	508	584	603	584	20	0	0,0%
Boligsikring og boligydelse	461	468	467	469	-2	-1	-0,1%
Forsyningsområdet	43	48	49	35	14	13	26,8%
Indtægter fra den centrale refusionsordning	-190	-181	-175	-175	0	-6	3,4%
Introduktionsprogrammer og danskundervisning	60	2	-6	-15	9	17	791,0%
Kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet	1.960	2.066	1.982	1.904	79	162	7,9%
Sociale ydelser	119	117	117	109	8	8	7,1%
Tjenestemandspension (tidligere forsyningsområde)	204	214	204	197	7	17	7,8%
Ældreboliger	25	28	31	27	3	1	3,4%
Øvrige	50	69	54	55	-1	14	20,8%
I alt	9.682	10.019	10.003	9.888	115	131	1,3%

Note: Hovedområdet Øvrige består primært af personlige tillæg, daghøjskoler og erhvervsgrunduddannelserne.

Overførselsindkomsterne udgør en betydelig del af driften med et budget på 6,6 mia. kr. Kommunerne har ansvaret for forsørgelsesydelse til kommunens ledige, herunder forsikrede ledige, kontanthjælpsmodtagere, sygedagpenge-modtagere og førtidspensionister m.fl. I 2019 er den sæson-korrigerede bruttoledighed i Københavns Kommune steget marginalt fra 4,4 pct. ultimo 2018 til 4,5 pct. ultimo 2019. Bruttoledigheden på landsplan har i samme periode ultimo ligget fast på 3,7 pct. Københavns Kommune følger dermed udviklingen på landsplan men har en svag overledighed i forhold til resten af landet i 2019.

Ses regnskab 2019 i forhold til 2018 er de samlede netto-udgifter til overførselsindkomster steget fra 6.442 mio. kr. i 2018 til 6.697 mio. kr. i 2019. Set i faste priser har der således været en stigning i udgifterne til overførselsindkomster på 1,9 procent fra 2018 til 2019, som primært kan henføres til en stigning i udgifterne til førtidspension og a-dagpengemodtagere.

Regnskabsresultatet vedrørende overførselsindkomster viser et samlet merforbrug på 95 mio. kr. i forhold til vedtaget budget, som primært kan henføres til et merforbrug på 172 mio. kr. på førtidspension. Udviklingen skyldes flere tilkendelser af førtidspension end tidligere, der opvejes af et mindreforbrug på kontanthjælp på 141 mio. kr. og et mindreforbrug på fleksjob, ledighedsydelse og seniorjob på 34 mio. kr. Samtidig har der været et merforbrug på a-dagpenge på 66 mio. kr. og et merforbrug på sygedagpenge på 32 mio. kr. ift. vedtaget budget.

Københavns Kommune har generelt færre førtidspensionister end på landsplan. Cirka 2,5 procent af befolkningen i alderen 16-66 år modtager førtidspension i Københavns Kommune mod ca. 5,5 procent på landsplan. Antallet af tilkendelser er mere end fordoblet fra 900 personer i 2018 til 1.862 personer i 2019. Tilgangen af førtidspensionister har medført en netto stigning på 6,2 procent i antallet af førtidspensionister fra 11.132 i 2018 til 11.817 i 2019. Denne udvikling afspejler sig i regnskabet for 2019, hvor der har været et merforbrug på 172 mio. kr. i forhold til vedtaget budget.

Set i 2019 priser er udgifterne til kontanthjælp faldet med 217 mio. kr. fra 2018 til 2019 svarende til et fald på 10,6 procent. Faldet kan tilskrives, at der er afsluttet flere kontanthjælpsforløb, end der er påbegyndt, samtidig med at antallet af påbegyndte forløb er faldet. De afsluttede kontanthjælpsforløb skyldes blandt andet flere tilkendelser af førtidspension.

Set i 2019 priser er udgifterne til sygedagpenge og a-dagpenge steget fra 2018 til 2019. Udgifterne til sygedagpenge er steget med 52 mio. kr. svarende til en stigning på 8,1 procent, mens udgifterne til a-dagpenge er steget med 83 mio. kr. svarende til en stigning på 4,9 procent. Det stigende udgiftsniveau kan henføres til en stigning i antal sygedagpengemodtagere, samt at antallet af dagpengemodtagere i 2019 gennemsnitligt har været højere end i 2018. Det tiltagende antal dagpengemodtagere kan til dels tilskrives en stigning i antallet af akademikere (opgjort som fuldtidspersoner), der modtager dagpenge.

Finansielle poster

Københavns Kommune har i lighed med tidligere år nedbragt den almindelige langfristede gæld. Indregnes gælden i kommunens selskaber, har Københavns Kommune dog en betydelig og voksende gæld. Kommunen har samtidigt en opsparet likviditet, som er afsat til fremtidige anlægsprojekter. Disse midler forvaltes i en investeringsforening, som i 2019 har haft et samlet afkast på 434 mio. kr.

Finansielle indtægter og udgifter

Københavns Kommune har i 2019 haft et nettooverskud på 167 mio. kr. i driftsresultat på de finansielle poster vedrørende renteindtægter og udgifter samt kursgevinster. Dette er lavere end i regnskab 2018, hvor overskuddet blev opgjort til 288 mio. kr. I 2018 var der en engangsindtægt vedr. pristalsregulering af tilgodehavende vedr. bygning af Nordhavnsvejen på i alt 77 mio. kr.

Kommunens renteindtægter inkl. udbytte m.v. udgør i 2019 i alt 160 mio. kr. i 2018. Heraf udgør udbytte fra kommunens investeringsforening 129 mio. kr., omvendt udgør renteudgifterne samlet 42 mio. kr. i 2019. En stor del af renteudgifterne kan henføres til "afsavnsrenter" vedr. for meget opkrævet ejendomsskat.

Realiserede nettokursgevinster udgør i 2019 i alt 50 mio. kr., og består hovedsagligt af provision vedr. garanti for lån til kommunens selskaber på 44 mio. kr.

Likvide aktiver

Kommunens likvide aktiver består, foruden bankindestående/kassekredit og kontanter, af obligationer og af indskudsbeviser i Københavns Kommunes investeringsforening. Likviderne er af hensyn til sikkerhed og afkast hovedsageligt anbragt i investeringsforeningsbeviser og i danske realkreditobligationer med lav rentefølsomhed. Forskydninger i likviditetsbeholdningen, som følge af mønsteret i kommunens betalinger, udjævnes over kommunens kassekredit, der ved behov kan suppleres af muligheden for repobelåning

af obligationsporteføljen, jf. den kommunale lånebekendtgørelse. Hele den opsparede likviditet er afsat til fremtidige anlægsprojekter, midlerne forvaltes i en investeringsforening for at sikre, at midlerne forrentes løbende.

Kommunens likviditet var ultimo 2019 på 11.094 mio. kr., hvilket er en stigning på 1.397 mio. kr. i forhold til ultimo 2018. Stigningen kan blandt andet henføres til, at man 2019 har realiseret det budgetterede overskud på driften.

Den gennemsnitlige likviditet hen over året har været på ca. 12,7 mia. kr. Størstedelen af kommunens likvide aktiver er allerede disponeret til anlægsprojekter, fremtidige betalinger og andre indsatser i kommende år. Kun en lille del af Københavns Kommunes likvide aktiver er således reelt frie midler. Ved 3. prognose for 2019 udgjorde kommunens reelle kasse 866 mio. kr., heraf udgør 700 mio. det anbefalede niveau, hvorfor der var i 166 mio. kr. i disponible midler.

Størstedelen af Københavns Kommunes likviditet er placeret i kommunens investeringsforening. Investeringsforeningen udbetalte i 2019 et udbytte på i alt 129 mio. kr., som er indregnet i driften (det udgiftsbaserede regnskab) i regnskab 2019. Der har dog også været urealiserede kursgevinster. Det samlede afkast i 2019 har således været på i alt ca. 434 mio. kr., svarende til et afkast på 3,96 % pct. Den urealiserede kursgevinst indregnes på balancen, og medfører en opregulering af kommunens egenkapital.

Afkast på likvide aktiver

(Mio. kr.)	Ultimo saldo	Afkast/ rente	Afkast/ rente (i pct.)
Investeringsforeningen ⁽¹⁾	11.826	433,9	3,96%
Realkreditobligationer ⁽²⁾	657	-0,4	-0,06%
Benchmark – Nationalbankens Indskudsbevisrente ⁽³⁾	-	-	-0,75%

¹⁾ Investeringsforeningen. Ultimo saldoen består af både frie indskudsbeviser 11.826 mio. kr., og deponerede indskudsbeviser 281 mio. kr. I alt 12.106 mio. kr.

²⁾ Realkreditobligationer. Består overvejende af korte, danske realkreditobligationer med lav rentefølsomhed

³⁾ Benchmark – Til sammenligning er Nationalbankens indskudsrente pr. ultimo 2019 anført

Lavere langfristet gæld

I 2019 blev den almindelige langfristede gæld reduceret med 224 mio. kr. Fra 2015 til 2019 har kommunen nedbragt sin langfristede gæld med knap 0,9 mia. kr.

Fra og med 2019 har kommunen valgt at optage byfornyelseslån i balancen. Gælden på disse udgør 1.637 mio. kr. ultimo 2019, optagelsen af gælden ændrer dog ikke kommunens samlede balancesum, idet lånene tidligere har været optaget som hensatte forpligtelser.

Ved overgang til ny ferielov får arbejdsgivere en gæld til en ny fond, Lønmodtagernes Feriemidler, vedr. medarbejderes indefrosne feriepenge. For Københavns Kommunes vedkommende udgør denne gæld 613 mio. kr. ultimo 2019. Gælden forventes at blive på i alt ca. 1.840 mio. kr. i løbet af 2020.

Langfristet gæld

(Mio. kr.)	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunekredit	1.677	1.485	1.378	1.182	981
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	241	232	221	216	203
Realkredit	96	97	16	12	9
Selvejende institutioner med overenskomst	46	40	10	21	19
Anden langfristet gæld	17	17	9	9	3
Almindelig langfristet gæld i alt	2.078	1.872	1.634	1.440	1.216
Gæld vedr. klimainvesteringer	4	4	6	6	26
Byfornyelseslån					1.637
Lønmodtagernes feriemidler					613
Øvrig langfristet gæld	4	4	6	6	2.276
Langfristet gæld i alt	2.082	1.876	1.639	1.446	3.492

Københavns Kommune har med optagelsen af gælden vedrørende feriepenge og byfornyelse i 2019, en langfristet gæld på 5.522 kr. pr. indbygger, hvilket er mere end en fordobling siden 2018. Indregnes den gæld som kommunens selskaber har jf. koncernbalancen, er den samlede gæld endnu større. 'Koncerngæld' pr. indbygger udgør således 89.649 kr. i 2019, hvilket er en stigning på mere en ti tusind kr. siden 2018.

Koncernregnskab

Københavns Kommune som koncern omfatter udover den almene kommunale virksomhed en række datterselskaber, hvor Københavns Kommunes ejerandel udgør 50 pct. eller derover af virksomheden. Københavns Kommune har i lighed med tidligere år valgt at opstille en frivillig koncernbalance, der afspejler hele koncernens aktiver og passiver, som supplement til kommunens egen balance, der alene indeholder ejerandelens værdi. Selskaberne, der er konsolideret, er: HOFOR-koncernen (KK-ejerandel 100 pct. inkl. minoritetsinteresser), Udviklingsselskabet By & Havn I/S (95 pct.), Centralkommunernes Transmissionsselskab I/S (69,49 pct.), Amager Ressourcecenter (63,8 pct.), Metroselskabet I/S (50 pct.), Arena CPHX P/S (50 pct.), Hovedstadens Beredskab (79,7 pct.), Københavns Kommunes Solcelleselskab ApS (100 pct.). Andre selskaber optræder som kapitalandele. Der er korrigeret for væsentlige indbyrdes gældsforhold kommunen og selskaberne imellem, således at disse elimineres, herudover er der ikke foretaget eliminerings.

Koncernegenkapitalen afviger primært fra Københavns Kommunes egenkapital, fordi selskaberne er indregnet på baggrund af selskabernes foreløbige regnskab 2019 i koncernbalancen, mens de i Københavns Kommunes balance er medtaget med endeligt regnskab 2018, jævnfør budget og regnskabssystemets kriterier.

Koncernbalancen viser, at Københavns Kommune har en balancesum på i alt 146,4 mia. kr., hvilket er en stigning på 14,6 mia. kr. i forhold til 2018.

På aktivsiden er der sket en stigning i materielle anlægsaktiver, primært som følge af kommunens og selskabernes store anlægsinvesteringer. Dertil kommer en stigning i finansielle anlægsaktiver og omsætningsaktiver primært som følge af en stigning i henholdsvis langfristede tilgodehavender og værdipapirer.

På passivsiden er et væsentligt punkt ved koncernbalancen, at kommunen direkte og indirekte, det vil sige gennem datterselskaberne, har en langfristet gæld på 86,7 mia. kr., hvoraf kommunen hæfter for 56,7 mia. kr. Gælden er optaget til finansiering af selskabernes anlægsaktiver, for eksempel metroen i København og HOFORs investeringer i vand, varme og spildevand. Den langfristede gæld er fra 2018 til 2019 steget 14,5 mia. kr. Da kommunen som følge af selskabernes retsform og/eller som følge af eksplicit garantistillelse hæfter for gælden, vil Økonomiforvaltningen også fremover arbejde på risikostyringen af denne eksponering. By & Havns, HOFORs og Metroselskabets gæld udgør alene 87 pct. af den samlede gæld. Det skal hertil bemærkes, at gælden forventes at stige yderligere i takt med anlæggelsen af de nye metrolinjer, byggemodningen af Nordhavnen og skybrudssikringen af København.

Koncernregnskab

(1.000 kr.)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Udvikling 2018-2019
Grunde	20.106.138	20.413.741	307.604
Bygninger	13.911.996	15.702.985	1.790.988
Tekniske anlæg	30.512.143	46.595.484	16.083.341
Inventar	210.828	212.367	1.539
Aktiver under opførelse	26.894.507	14.560.990	-12.333.517
Materielle anlægsaktiver	91.635.612	97.485.568	5.849.955
Immaterielle anlægsaktiver	1.642.002	1.402.476	-239.527
Immaterielle anlægsaktiver	1.642.002	1.402.476	-239.527
Aktier og andelsbeviser m.v.	578.995	637.983	58.988
Andre langfristede tilgodehavender	12.418.903	16.819.633	4.400.730
Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-65.204	46.205	111.409
Finansielle anlægsaktiver	12.932.694	17.503.821	4.571.127
Anlægsaktiver i alt	106.210.309	116.391.864	10.181.555
Omsætningsaktiver: Varebeholdninger	188.187	218.030	29.842
Omsætningsaktiver: Fysiske anlæg til salg	60.407	22.290	-38.118
Omsætningsaktiver: Tilgodehavender	9.188.246	9.425.732	237.486
Omsætningsaktiver: Værdipapirer (Pantebreve)	5.302.038	8.435.488	3.133.450
Likvide beholdninger	10.841.252	11.941.472	1.100.220
Omsætningsaktiver i alt	25.580.131	30.043.011	4.462.881
AKTIVER I ALT	131.790.439	146.434.875	14.644.436
Egenkapital i KK	6.654.971	6.455.305	-199.666
Minoritetsinteressers ejerandel	4.059.243	3.023.692	-1.035.552
Hensatte forpligtelser	40.375.311	41.611.579	1.236.268
Langfristet gæld	72.175.729	86.621.740	14.446.010
Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	13.329	28.968	15.639
Langfristede gældsforpligtelser	72.189.059	86.650.708	14.461.649
Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	119.464	91.274	-28.190
Kassekredit	0	0	0
Kortfristet gæld til staten	149.023	132.632	-16.391
Skyldige feriepenge	0	0	0
Kortfristet gæld i øvrigt	8.243.369	8.469.686	226.317
Kortfristede gældsforpligtelser	8.392.392	8.602.318	209.926
Gæld i alt	80.700.914	95.344.300	14.643.386
PASSIVER I ALT	131.790.439	146.434.875	14.644.436

Regnskab

Alle tabeller i regnskabsdelen vises i løbende priser.

Tabel 1- Udgiftsbaseret regnskab

	(1.000 kr. i løbende priser)	Regnskab 2018	Vedtaget budget 2019	Korrigeret budget 2019	Regnskab 2019	Udvikling 2018-2019
	Skatter	31.880.731	33.106.769	33.176.769	33.232.039	1.351.308
	Tilskud og udligning	6.708.903	7.246.536	7.138.052	7.138.022	429.119
NOTE 1	Indtægter	38.589.634	40.353.305	40.314.821	40.370.061	1.780.427
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	961.746	1.126.442	768.561	702.406	-259.339
	Transport og infrastruktur	241.997	270.606	284.887	246.545	4.548
	Undervisning og kultur	5.241.310	5.691.940	5.276.334	5.365.223	123.913
	Sundhedsområdet	984.883	1.018.227	1.044.546	976.722	-8.161
	Sociale opgaver og beskæftigelse	12.736.758	13.563.202	13.137.211	13.009.654	272.896
	Fællesudgifter og administration m.v.	4.679.548	4.120.224	5.097.111	4.926.688	247.140
	Serviceudgifter	24.846.242	25.790.641	25.608.649	25.227.239	380.997
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	25.527	28.808	30.974	27.778	2.252
	Transport og infrastruktur	0	0	0	0	0
	Undervisning og kultur	40.064	34.815	45.065	48.101	8.037
	Sundhedsområdet	1.959.677	2.066.092	1.982.480	1.903.766	-55.911
	Sociale opgaver og beskæftigelse	7.409.439	7.631.252	7.688.132	7.675.566	266.127
	Fællesudgifter og administration m.v.	202.789	209.890	204.482	195.930	-6.859
	Overførsler m.v.	9.637.495	9.970.858	9.951.133	9.851.142	213.646
	= Driftsresultat før finansiering	4.105.896	4.591.806	4.755.039	5.291.680	1.185.783
	Renteindtægter inkl. udbytte	197.950	128.815	172.110	159.574	-38.376
	Renteudgifter	-35.129	-58.080	-45.232	-42.142	-7.013
	Realiseret kursgevinst/tab, netto	124.997	38.295	45.521	50.005	-74.992
	Finansielle poster, netto	287.818	109.030	172.399	167.437	-120.381
	= Resultat af ordinær driftsvirksomhed	4.393.714	4.700.836	4.927.437	5.459.116	1.065.402
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	569.486	1.175.002	660.409	647.109	77.623
	Transport og infrastruktur	534.408	434.235	260.281	265.220	-269.188
	Undervisning og kultur	1.536.783	894.412	1.409.968	1.430.267	-106.516
	Sundhedsområdet	3.411	10.296	12.150	3.981	571
	Sociale opgaver og beskæftigelse	332.020	591.905	502.055	490.567	158.547
	Fællesudgifter og administration m.v.	325.691	-69.849	316.900	284.031	-41.659
	Bruttoanlægsudgifter	3.301.798	3.036.000	3.161.763	3.121.176	-180.622
	Samlede anlægsindtægter	502.930	869.637	627.858	440.971	-61.959
	Anlægsudgifter	2.798.868	2.166.363	2.533.904	2.680.205	-118.662
	= Resultat af det skattefinansierede område	1.594.846	2.534.473	2.393.533	2.778.911	1.184.065
	Overførsler m.v. (indtægter - udgifter)	-44.132	-47.783	-51.882	-36.487	7.645
	Anlæg (indtægter - udgifter)	-113.720	-155.446	-87.020	-76.247	37.472
NOTE 2	Forsyning	-157.852	-203.229	-138.902	-112.735	45.117
	= RESULTAT I ALT	1.436.995	2.331.244	2.254.631	2.666.176	1.229.182

Tabel 2 – Balance

	(1.000 kr. i løbende priser)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Udvikling 2018-2019
	Grunde	5.777.875	5.752.429	-25.445
	Bygninger	12.908.262	14.706.898	1.798.636
	Tekniske anlæg	248.951	219.698	-29.253
	Inventar	15.094	11.484	-3.610
	Aktiver under opførelse	2.660.610	1.305.688	-1.354.922
	Materielle anlægsaktiver	21.610.792	21.996.198	385.406
	Immaterielle anlægsaktiver	477	87	-391
	Immaterielle anlægsaktiver	477	87	-391
NOTE 3	Aktier og andelsbeviser m.v.	6.951.416	8.406.689	1.455.274
NOTE 4	Andre langfristede tilgodehavender	9.087.382	11.231.950	2.144.568
	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-65.204	46.205	111.409
NOTE 5	Finansielle anlægsaktiver	15.973.593	19.684.844	3.711.250
	Anlægsaktiver i alt	37.584.862	41.681.129	4.096.266
	Omsætningsaktiver: Varebeholdninger	34.459	35.864	1.404
	Omsætningsaktiver: Fysiske anlæg til salg	54.472	16.355	-38.118
	Omsætningsaktiver: Tilgodehavender	2.809.930	3.236.494	426.564
	-herunder tilgodehavender hos staten	571.532	632.837	61.305
	-herunder kortfristede tilgodehavender i øvrigt	2.238.398	2.603.656	365.259
	Omsætningsaktiver: Værdipapirer (Pantebreve)	40.877	39.660	-1.217
NOTE 6	Likvide beholdninger	9.736.518	11.093.721	1.357.204
	Omsætningsaktiver i alt	12.676.257	14.422.094	1.745.837
	AKTIVER I ALT	50.261.119	56.103.222	5.842.103
NOTE 7	Egenkapital	5.490.670	7.781.371	2.290.701
NOTE 8	Hensatte forpligtigelser	39.513.655	40.891.005	1.377.350
	Langfristet gæld	1.439.895	3.491.907	2.052.012
	Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	329	168	-161
NOTE 9	Langfristede gældsforpligtelser	1.440.224	3.492.075	2.051.851
	Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	119.464	91.249	-28.215
	Kassekredit og byggelån	0	0	0
	Kortfristet gæld til staten	149.023	132.632	-16.391
	Skyldige feriepenge	0	0	0
	Kortfristet gæld i øvrigt	3.548.083	3.714.891	166.807
	Kortfristede gældsforpligtelser	3.697.106	3.847.523	150.416
	Gæld i alt	5.256.794	7.430.847	2.174.052
	PASSIVER I ALT	50.261.119	56.103.222	5.842.103

Table 3 – Financing overview

(1.000 kr.)	2019
Likvide beholdninger primo året	9.697.216
Årets resultat	2.666.176
Lånoptagelse	21.770
Afdrag på gæld	-350.642
Nettoafdrag på lån	-328.872
Øvrige finansforskydninger:	
Tilgodehavender hos staten	-61.368
Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-321.211
Langfristede tilgodehavender	-982.391
Kortfristet gæld til staten	6.875
Kortfristet gæld i øvrigt	156.578
Værdireguleringer af likvide aktiver	288.919
Andre reguleringer	-28.201
Øvrige finansforskydninger i alt	-940.799
Likvide beholdninger ultimo året	11.093.721

Noter

Note 1 - Indtægter fra skatter, tilskud og udligning

(1.000 kr. i løbende priser.)	2018	2019
Kommunal indkomstskat	25.282.013	26.121.860
Selskabsskat	1.467.702	1.751.909
Anden skat på visse indkomster	236.690	285.728
Grundskyld	3.702.596	3.851.437
Anden skat på fast ejendom	1.191.731	1.221.105
Skatter i alt	31.880.731	33.232.039
Udligning og generelle tilskud	4.638.726	4.596.672
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	337.572	327.396
Kommunalt bidrag til regionerne	-81.840	-68.172
Særlige tilskud	1.826.071	2.322.729
Tilbagebetaling af refusion af købsmoms	-11.626	-40.603
Tilskud og udligning	6.708.903	7.138.022
Skatter, tilskud og udligning i alt	38.589.634	40.370.061

Note 2 - Forsyningsvirksomhed

Området er omfattet af "hvile i sig selv"-princippet, hvilket indebærer, at området over en årrække ikke må oppebære hverken overskud eller underskud.

Note 3 - Aktier og andelsbeviser

(1.000 kr. i løbende priser)	2018	2019
HOFOR Forsyning Holding P/S	10.436.224	11.154.641
Metroselskabet I/S	-747.384	-503.554
Centralkommunernes Transmissionsselskab I/S	413.206	393.609
I/S Amager Ressourcecenter	103.511	-46.213
Arena CPHX P/S	101.995	114.942
I/S Vestforbrænding	189.235	187.303
Hovedstadens Beredskab I/S	55.232	51.486
Udviklingselskabet By og Havn I/S	-3.645.283	-2.973.040
Andre selskaber, mindre poster	44.679	27.515
I alt	6.951.416	8.406.689

Note 4 - Andre langfristede tilgodehavender

(1.000 kr.)	2018	2019
Tilbagekøbsrettigheder	2.573.219	3.955.773
Deponeringer*	5.181.805	5.056.759
Landsbygefonden**	-	-
Tilgodehavende vedr. Nordhavnsvej/Nordhavnstunnel	23.385	745.400
Øvrige langfristede tilgodehavender	1.308.973	1.474.018
I alt	9.087.382	11.231.950

*Københavns Kommune har i 2008 besluttet årligt at indskyde egenkapital i Københavns Energi (nu: HOFOR) svarende til selskabets udgifter til renten og fra 2012 også garantiprovision på et lån, selskabet har optaget i Kommunekredit, og hvis provener er anvendt til at afdrage kommunens tilgodehavende i selskabet. Kommunen har deponeret de modtagne obligationer, svarende til et beløb på 4.775 mio. kr.

** Den nominelle værdi af indskud i Landsbygefonden m.v. beløber sig til 2.093.727.671 kr.

Note 5 - Tilskudsdeklarationer

Københavns Kommune har ud over de bogførte tilgodehavender på balancen retten til at modtage gevinsten ved salg af 25 ejendomme med tilskudsdeklarationer, der indeholder

2.658 lejligheder. De 21 ejendomme er ejet af andelsboligforeninger, og de øvrige fire er private udlejningsejendomme. Det er ikke muligt at opgøre værdien heraf.

Note 6 - Likviditet

(1.000 kr. i løbende priser)	2018	2019
Kontante beholdninger	3.513	3.333
Indskud i pengeinstitutter m.v.	-1.429.102	-1.392.383
Investerings- og placeringsforeninger	10.266.819	11.825.724
Realkreditobligationer	895.288	657.047
Likvide aktiver i alt	9.736.518	11.093.721

Note 7 - Egenkapital (1000 kr.)

(1.000 kr.)	
Egenkapital 31.12.2018	5.490.670
Tilbageførsel af manuel korrektion til det bogførte resultat i regnskab 2018	348.087
Primokorrekationer vedr. egenkapital	627.861
Egenkapital 01.01.2019	6.466.618
+/- udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver	6.033
+/- udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	-74.205
+/- udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	416.474
+/- udvikling i modposter til reserve for opskrivning	0
+/- udvikling i modpost for donationer	-1.533
+/- udvikling på balancekontoen	967.983
+/- resultat ifølge regnskabsopgørelsen	2.666.176
+/- direkte posteringer på hovedkonto 9	-1.703.686
+/- regulering vedrørende forsyningsvirksomhedernes finansielle resultat	111.409
+/- regulering af aktiver og indskud i selskaber m.v.	1.379.010
+/- regulering vedrørende hensatte forpligtelser, herunder pension	-2.935.132
+/- regulering vedrørende tilbagekøbsrettigheder	166.218
+/- indskud i Landbyggefonden, tilbageført	-143.224
+/- optagelse af feriepengegæld på balancen	-612.889
+/- værdireguleringer af likvide aktiver	288.919
+/- direkte posteringer på hovedkonto 9 i øvrigt	42.003
+/- Korrekationer pga. fejlopsætning af varelager og modpost for donationer	5.493
Årets bevægelser på balancekontoen i alt	1.314.752
Egenkapital 31.12.2019	7.781.371

Note 8 - Hensatte forpligtelser

Kommunens hensatte forpligtelser på 40.891 mio. kr. udgøres af:

- Hensættelser til tjenestemandspensioner på 40.854 mio. kr.
- Hensættelser til arbejdsskader på 37 mio. kr.

Regnskabspraksis for kommunens byfornyelseslån er ændret; disse fremgår fra 2019 under langfristet gæld.

Note 9 – Langfristet gæld

(I 1.000 kr. i løbende priser)	2018	2019
Kommunekredit	1.182.027	981.393
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	216.108	203.295
Realkredit	12.092	9.315
Selvejende institutioner med overenskomst	21.158	19.161
Anden langfristet gæld	8.839	3.175
Almindelig langfristet gæld i alt	1.440.224	1.216.340
Gæld vedr. klimainvesteringer		25.772
Byfornyelseslån		1.637.075
Lønmodtagernes feriemidler		612.889
Øvrig langfristet gæld	-	2.275.735
Langfristet gæld i alt	1.440.224	3.492.075

Note 10 – Københavns Kommunes regnskabspraksis

Københavns Kommune aflægger regnskab i henhold til gældende lovgivning og inden for retningslinjerne fastlagt i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Regnskabet aflægges indeholdende alle indtægter og udgifter, forskydninger i de finansielle balanceposter samt statuskonti. I regnskabet indgår endvidere udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med og som dermed økonomisk er en del af den kommunale virksomhed.

Ændring i anvendt regnskabspraksis

Fra regnskab 2019 er regnskabspraksis for den regnskabsmæssige håndtering af afdrag på byfornyelseslån ændret, således at den kommunale andel af hhv. tabslånene og forbedringslånene ifm. byfornyelse i eksterne ejendomme optages på balancen som gældsposter, således at betalingerne til Udbetaling Danmark fremover konteres som finansposter (afdrag på lån).

Fra regnskab 2019 er kommunens forpligtigelse vedr. indfrosne feriepenge i forlængelse af implementeringen af den nye ferielov optaget som langfristet gæld på balancen i overensstemmelse med ændringerne i budget- og regnskabssystemet på området; dog er driftsførte udgifter vedr. fratrådte medarbejdere placeret under kort gæld, idet det anses som overvejende sandsynligt, at disse beløb vil blive indbetalt til feriepengefonden i 2020.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik, reglerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner samt øvrige relevante forskrifter.

Drifts- og anlægsregnskabet Indregning af indtægter og udgifter

Københavns Kommune anvender transaktionstidspunktet som grundlag for registrering af indtægter og udgifter. I regnskabsopgørelsen indregnes indtægter så vidt muligt i indtjeningsåret. Hovedreglen er, at alle udgifter, der vedrører året, indregnes hvis disse er faktureret. Såfremt kommunen ikke er enig i fakturaen, kan fakturaen sættes på hold, således at den ikke indgår i driftsregnskabet.

Foreligger der en fuldstændig opgørelse af faste tilbagevendende udgifter, og er der tale om et område med særlige lovkrav eller krav i forhold til hjemtagelse af statsrefusion, kan der ske periodisering af udgiften.

Det gælder som udgangspunkt, at:

- Varer/tjenesteydelser modtaget i indeværende periode, eller hvor risikoovergangen er sket i indeværende periode (dvs. at leverandøren ikke længere er ansvarlig for leveringen), medtages i indeværende periode, såfremt faktura er modtaget.
- Varer/tjenesteydelser bestilt i indeværende periode med levering i næste periode, skal medtages i næste periode.
- Udgifter afholdt i indeværende periode, hvor leveringen af varen/tjenesteydelsen først sker i efterfølgende perioder, f.eks. en måneds forudbetalt husleje eller udbetaling af løn til tjenestemænd, skal medtages i efterfølgende perioder.
- Hvis en udgift kan henføres til flere perioder, herunder betalingsperioden, f.eks. ved regelmæssige betalinger som abonnementer o.l., følger driftspåvirkningen altid fakturadato i overensstemmelse med kontinuitetsprincippet, hvis der ikke er ganske særlige forhold, der betinger en anden periodisering.

- Hvis kommunen er uenig i udgiftens størrelse, skal der ske en bogføring i regnskabsopgørelsen af den del af beløbet, som kommunen er enig i, i det år udgiften vedrører. Hvorvidt modposten til bogføringen i driften er en udbetaling til leverandøren eller en kortfristet gældspost beror på en konkret vurdering i den enkelte sag. Det resterende beløb oplyses som udgangspunkt som en eventualforpligtelse i forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet. Ved anlægsarbejder kan den aftalte betalingsplan indgå i vurderingen.
- Ved igangværende anlægsarbejder skal der kun ske bogføring i driften på baggrund af fakturering fra leverandør i overensstemmelse med den aftalte betalingsplan. Der må således ikke ske bogføring ud fra en skønsmæssig vurdering af færdiggørelsen af anlægsarbejdet.
- Indtægter indregnes i optjeningsåret/i takt med at man optjener ret til dem. Dette forudsætter dog, at optjeningen kan dokumenteres, og som udgangspunkt er faktureret. Ikke-fakturerede indtægter kan som udgangspunkt ikke indregnes i regnskabet, medmindre disse opstår på baggrund af lovbestemmelser m.v. Der henvises endvidere til bestemmelserne for indregning af tilgodehavender som skal være opfyldt ved indregning af indtægter.
- Eksternt finansierede projekter (driftstilskud) håndteres regnskabsmæssigt via en driftsmodel. Dvs. alle udgifter og indtægter budgetteres og bogføres på relevante driftskonti i det relevante regnskabsår jf. transaktionsprincippet. Eventuelle over- og underskud, ift. de budgetterede beløb, overføres til efterfølgende regnskabsår efter kommunens gældende overførselsregler.
- Udgifter til Landsbyggefonden skal udgiftsføres, når der foreligger en skemagodkendelse jf. transaktionsprincippet, hvorefter alle udgifter der vedrører året indregnes, såfremt disse kan dokumenteres pålideligt.

Konkret betyder dette i forbindelse med årsregnskabet, at:

- Fakturaer modtaget senest fem hverdage inden lukningen af periode 12 altid henføres til det regnskabsår, de vedrører.
- Hvis der herefter modtages eller udskrives fakturaer vedrørende gammelt regnskabsår af væsentlig beløbsstørrelse inden periode 13 lukker, skal disse henføres til gammelt regnskabsår. Alle andre fakturaer henføres til det nye regnskabsår.
- Fakturaer modtaget eller udskrevet efter lukningen af periode 13 henføres til det nye regnskabsår.

Sondring mellem drift og anlæg

Københavns Kommune følger de autoriserede forskrifter i Budget- og Regnskabssystem for kommuner, hvorfor kontinuitetsprincippet er gældende i regnskabet. Sondringen mellem drift og anlæg laves på baggrund af kommunens bevillingsregler og fastlægges ved budgettildelingen.

Præsentation af balancen

Balancen viser kommunens aktiver og passiver henholdsvis ultimo regnskabsåret og ultimo året før. Balancen er udarbejdet i overensstemmelse med de formkrav der er anført i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Materielle anlægsaktiver

Københavns Kommune indregner som udgangspunkt kun materielle aktiver, som indgår i den kommunale serviceproduktion og har en kostpris på over 100.000 kr. Internt oparbejdede, immaterielle aktiver kan ikke værdisættes pålideligt og aktiveres ikke.

Ikke-operative aktiver (fx arealer anskaffet til rekreative, naturbeskyttelses- eller genopretningsformål) og infrastrukturelle aktiver aktiveres ikke, dette gælder fx:

- Parker, strande m.v.
- Veje og anden infrastruktur.
- Kunstværker, historiske samlinger m.v.

Afskrivningsgrundlag m.v.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris, eventuelt med fradrag af forventet scrapværdi efter afsluttet brugstid, såfremt denne er væsentlig. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Negative scrapværdier - hvilket fx er udgifter til bortskaffelse/reetablering - skal kun registreres i anlægsmodulet som en note.

Med hensyn til kostpris er der nedenstående tilføjelse:

- Grunde og bygninger anskaffet før den 1. januar 1999 værdiansættes til seneste offentlige vurdering før januar 2004. Disse bygninger afskrives over den fulde afskrivningsperiode fra 1. januar 2004. Grunde afskrives ikke.

Der foretages ikke afskrivning på følgende aktiver:

- Aktiver under udførelse
- Grunde
- Grunde og bygninger bestemt til videresalg.

Grunde og bygninger bestemt til videresalg skal fremgå af en særskilt regnskabspost under omsætningsaktiver, når der både foreligger en administrativ beslutning om, at de pågældende grunde og bygninger skal sælges, og disse ikke længere indgår i den kommunale serviceproduktion.

Forbedring og vedligeholdelse

Forbedringsudgifter sidestilles med anskaffelser, mens vedligeholdelsesudgifter anses som driftsudgifter. Forbedringsudgifter i form af tilbygninger og udvidelser registreres sammen med det oprindelige aktiv i anlægsmodulet.

Afskrivninger

Der foretages lineære afskrivninger baseret på Social- og Indenrigsministeriets vurdering af aktivernes forventede maksimale restlevetid:

- Administrationsbygninger, beboelsesejendomme m.m. 50 år.
- Øvrige bygninger til serviceformål (skoler, daginstitutioner m.m.) 30 år.
- Tekniske anlæg i øvrigt 20-50 år.
- Maskiner og parkeringskældre 15 år.
- Specialudstyr 10 år.
- Transportmidler 5-8 år.
- Inventar, herunder computere, IT- og Av-udstyr 3-10 år.

- Investeringer til indretning i lejede lokaler samt installationer i disse skal afskrives over lejeaftalens varighedsperiode, dog max. 10 år.
- Immaterielle aktiver maksimalt 10 år. Levetid fastsættes efter konkret vurdering af det enkelte aktiv.

I øvrigt anvendes de af Social- og Indenrigsministeriet og KL udmeldte vejledende levetider for specifikke aktiver.

Op- og nedskrivninger

Opskrivninger foretages som udgangspunkt ikke. Derimod foretages der nedskrivninger, når der indtræffer en objektiv konstaterbar hændelse, der resulterer i en varig forringelse i kvalitet, kapacitet eller fremtidig økonomisk nytte af aktivet.

Finansielt leasede aktiver

Leasing af aktiver af finansielle årsager, hvor hovedstolen udgør mindst 100.000 kr., optages både som et anlægsaktiv og som en finansiell forpligtelse. Indregning og måling sker efter de af Social- og Indenrigsministeriet udmeldte retningslinjer, herunder beregning af nutidsværdi for anlægget og kapitaliseret restforpligtelse.

Finansielle anlægsaktiver

Værdipapirer og kapitalandele

Børsnoterede obligationer, investeringsbeviser og aktier måles til dagsværdi (kursværdi) på balancedagen. Ikke-børsnoterede kapitalandele/værdipapirer måles til andel af indre værdi i henhold til senest godkendte årsrapport for pågældende selskab tillagt Københavns Kommunes indskud i eller udlodning fra selskabets egenkapital. Værdiregulering af værdipapirer sker via egenkapitalen. Realiserede tab og gevinster opgøres som forskellen mellem salgssum og bogført værdi pr. seneste 1. januar og registreres som realiserede kurstab og kursgevinster på hovedkonto 7.

Omsætningsaktiver

Varebeholdninger

Der sker registrering af varebeholdninger, når værdien overstiger 1 mio. kr. Herudover indregnes varebeholdninger, hvis der årligt sker væsentlige forskydninger i lagerstørrelsen, og lagerets værdi overstiger 100.000 kr. Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-princippet eller efter et vægtet gennemsnit.

Grunde og bygninger til videresalg

Grunde og bygninger til videresalg indregnes til kostpris fratrukket akkumulerede afskrivninger eller nettorealisationsværdi såfremt denne varigt ligger væsentligt under kostprisen fratrukket akkumulerede afskrivninger.

Tilgodehavender

Tilgodehavender opgøres som udgangspunkt til kostpris, dvs. til nominel værdi og værdireguleres ikke i det udgiftsbaserede regnskab. Der foretages afskrivninger, når der er konstaterbare tab, dvs. beløbet er uerholdeligt.

Værdien af Københavns Kommunes langfristede tilgodehavende vedrørende tilbagekøbsrettigheder er opgjort ud fra summen af de aktuelle frikøbsbeløb for hver enkelt ejendom på balancedagen. Frikøbsbeløbet beregnes ved tilbagediskontering med en realrente på 1,7 pct. p.a. (2019) af kommunens forventede provener ved tilbagekøbet – opgjort som forskellen mellem den seneste offentlige ejendomsvurdering fratrukket det tinglyste tilbagekøbsbeløb. Dog gælder det for tilbagekøbsrettigheder vedrørende almene boliger, at disse optages som eventualrettighed.

Værdipapirer

Omfatter pantebreve som indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt modposten for aktiverne hos de selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med.

Hensatte forpligtigelser

Forpligtigelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Tjenestemandspensionsforpligtigelser

Kommunens nettoforpligtelser til tjenestemandspensioner og lign. er opgjort i henhold til Social- og Indenrigsministeriets regelsæt i Budget- og Regnskabssystem for kommuner. Kravet heri er, at der minimum hvert 5. år foretages en aktuarberegning; kommunens forpligtelse blev aktuarberegnet ved regnskabet for 2019.

Fratrædelsesbeløb ved åremålsansættelser

Optages til nominel værdi i overensstemmelse med indgåede aftaler; der indgås som udgangspunkt ikke nye åremålsansættelser i kommunen.

Langfristede gældsforpligtigelser

Langfristet gæld er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld optages med restværdien på balancetidspunktet.

Feriepengeforpligtelsen indgår i kommunens regnskabsaflæggelse i det omfang, der er tale om indefrosne midler.

Noter til driftsregnskab og balance

Der udarbejdes noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er krav om noteoplysning, samt hvor det giver mening.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Rådhuset
1599 København V
Telefon 3366 3366
www.kk.dk